

Ž ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Neperiodinis leidinys Nr. 33 (40)

2018 m. GRUODIS

Stasio Tatorio nuotrauka

04. **Redakcijos žodis**

05. **Atkurtos Lietuvos valstybės 100-mečio minėjimų atgarsiai**

Šveicarijos lietuviai šventėje „100 Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“ /Jūratė Caspersen/

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XVI Seimas nubrėžė ateities veiklos gaires /ŠLB info/

ŠLB fotografijų parodos viešnagės Lietuvoje Šimtmečio metais (2018m. liepa – gruodis) /Jūratė Caspersen/

Signataro dr. Jurgio Šaulio atminimo pagerbimas Šimtmečio metais /Jūratė Caspersen/

16. **ŠLB gyvenimas ir veikla**

100-mečio Joninės Lozanoje /Lina Beniulė/

Rudenėlio šventė /Agnė Erickson/

Meninė pamokėlė vaikučių estetiniam auklėjimui /Agnė

Erickson/

Berno lietuviai įsteigė lituanistinį darželį-mokyklėlę „Saulutė“ /ŠLB info/

Kam neabejingas Šveicarijos lietuvių jaunimas? /Agnė Ulytė/

Aktyvių vaikų diena su krepšiniu /Gintautas Šivickas/

Gamtos fotografo Mariaus Čepulio viešnagė pas Šveicarijos lietuvius /Ilona Katkienė/

Advento šventė – laukiamiausia mažųjų šventė /ŠLB info/

26. **ŠLB narių portretai**

Kun. Jono Juraičio atminimas ir palikimas /Jūratė Caspersen/

Diana Brunner – dešimtmetis aktyvios veiklos Šveicarijos lietuvių bendruomenėje /Jūratė Caspersen/

30. **Gyvenimas už ŠLB ribų**

Kultūra – neatsiejama mažųjų valstybių didžiosios diplomatijos dalis /Ambasadorė Valentina Zeitler/

Lietuviškos Birbynės - trio koncertas Švandene /ŠLB info/

16. L. Tikuišienės nuotr.

34. **Naujienos iš LR konsulato, Garbės konsulatų ir Nuolatinės atstovybės Ženevoje**

Oficialiai atidarytas Lietuvos Respublikos konsulatas Ženevoje /ŠLB info/

Lietuviškos Ženevos kronika. 2018 m. birželis – gruodis /Lietuvos nuolatinė atstovybė Ženevoje/

37. **Lietuvos - Šveicarijos sąsajos**

„Lietuvių vaikų integracijos galimybės ir problemos ikimokyklinėse ir pradinėse Šveicarijos ugdymo įstaigose“ /Alfreda Teodora Počiuipienė/

39. **Sveikiname / Dėkojame**

Jūratė Caspersen

Kai tik bendruomenės žurnalą pavadiname periodiniu (nes tvarkingai išeidavo dukart per metus), jis vėl pasidarė neperiodiniu. Nepakako tam laiko renginiais ir darbais perpildytose darbotvarkėse. Bet kad nedingtų užmarštin mūsų gražūs darbai, surėmėme pečius ir vėl sugrįžome pas žurnalo „Šveicarijos lietuvių žinios“ skaitytojus.

2018-ųjų antras pusmetis – pilnas reikšmingų ir įdomių renginių, skirtų Lietuvos valstybės atkūrimo Šimtmečiui. Bendruomenėje atšventę jubiliejinę Vasario 16-ąją metų pradžioje ir atšokę 100-mečio Jonines, Šveicarijos lietuvių galėjo keliauti į Lietuvą į vasaros didžiuosius renginius: Dainų šventę „Vardan tos...“ ir Pasaulio lietuvių bendruomenės organizuotą užsienio lietuvių sugrįžimo šventę „100 Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“. Įspūdžiais iš šventės šio numerio puslapiuose dalijasi mūsų bendruomenės nariai. Taip pat sužinosite apie signataro dr. Jurgio Šaulio atminimo pagerbimo akcijas Lietuvos valstybės Šimtmečio šviesoje.

Pranešame ir apie liepos mėnesį vykusį PLB XVI Seimą; ką jis nutarė ir kas jame dalyvavo.

ŠLB parodos viešnagių Lietuvoje maršrutas aiškiai parodo, kad jai duris atvėrė tiek didmiesčių bibliotekos, tiek kaimelių kultūros centrai ir mokymo įstaigos. Jos pristatymų renginiai skirti gyvam bendravimui su Lietuvos žmonėmis, pasakojimui apie Šveicarijos lietuvių gyvenimą buvusį ir esamą, šalies ypatumus ir tradicijas.

Kuo gyveno ŠLB per tą pusmetį – sužinosite rubrikoje **ŠLB gyvenimas ir veikla**. Dalyviai pristato akimirkas ir įspūdžius iš vaikų švenčių ir laisvalaikio užsiėmimų. Sužinosime ką mėgsta Šveicarijos jaunimas ir kas apsilankė mūsų bendruomenėje, drauge pasidžiaugsime Berno lietuvių sprendimu įsteigti savo vaikams lituanistinį darželį – mokyklėlę „Saulutė“.

Rubrikoje **ŠLB narių portretai** pristatome du bendruomenei nusipelnčius narius – Dianą Brunner, beveik dešimtmetį atidavusią darbui ŠLB valdyboje, ir kun. Joną Juraitį, kurio atminimą kasmet pagerbiame šv. Mišiomis šv. Mauricijaus bažnyčioje Naterse.

Tradiciškai mūsų žurnalo puslapiuose svarbiausiais įvykiais dalijasi Lietuvos nuolatinė atstovybė prie Jungtinių tautų biuro ir konsulas Ženevoje.

Mums rūpi, ką kiti galvoja apie mūsų gyvenimą, tad siūlome susipažinti su Ambasadorės Valentinos Zeitler pranešimu, skaitytu 2018 m. Kultūros dienos konferencijoje Lietuvos Respublikos Seime. O **Lietuvos Šveicarijos sąsajos** rubrikoje rasite lietuvaiteis, 9 metus gyvenusias tarp mūsų, mokslines išvadas apie lietuvių vaikų integraciją ikimokyklinėse ir pradinėse Šveicarijos ugdymo įstaigose.

Apie tai ir kai ką daugiau – šiame „Šveicarijos lietuvių žinios“ numeryje.

Redakcijos vardu, **Jūratė Caspersen**

Šveicarijos lietuvių šventėje „100 Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“

Jūratė Caspersen

Šveicarijos lietuvių aktyviai įsijungė į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) organizuotą valstybės jubiliejui paminėti skirtą renginį „100 Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“, vykusį Vilniuje 2018 m. liepos 1 dieną. Šiuo renginiu siekta pristatyti pasaulyje veikiančias lietuvių bendruomenes, jų veiklą, žymias istorines ir šiandienines asmenybes bei savo gyvenamas šalis.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė gyvuoja jau daugiau kaip 60 metų, bet tokiu mastu ir formatu dar niekad nebuvo prisistačiusi Lietuvai – viena didelė šeima, susirinkusi švęsti atkurtos valstybės šimtmetį. Renginio metu veikė paviljonų miestas, kuriame prisistatė lietuvių bendruomenės iš 30 pasaulio šalių. Kas nuotraukomis ir vaizdo medžiaga, kas gyvenamos šalies amatų ar suvenyrų paroda, kas tipiškais šalies virtuvės skanėstais vaišindami – sugrįžę tautiečiai dalijosi lietuvių puoselėjimo pasaulyje patirtimi, parodydami, kokia turtinga yra Lietuva, turėdama tiek daug ją mylinčių ir kartu švenčiančių tautiečių.

Renginys buvo unikalus dar ir tuo, kad pirmą kartą pasaulio Lietuva darė renginį kartu su Lietuvos tautinėmis bendrijomis. Todėl ir toks šventės pavadinimas „100 Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“.

Šveicarijos lietuvių gražiai išpuoštame paviljone lankytojus vaišino sūrio fondue, šveicariškais šokoladais ir *rozetėmis*, skatino dalyvauti viktorinoje apie Šveicariją, pasakojo apie šalies tradicijas, ekrane rodė filmuotus ŠLB renginius, dalijo „Šveicarijos lietuvių žinias“. Paviljoną aplankė daugybė tautiečių iš kitų šalių, vilniečių ir sostinės svečių. Buvome pamaloninti garbių svečių apsilankymu, tarp jų ir Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis, Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius ir kiti.

Be prisistatymo paviljonuose Rotušės aikštėje visą dieną vyko pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų meno kolektyvų ir atlikėjų koncertai. Jie prasidėjo šveicariškų Alpių ragų gausmu ir baigėsi Andriaus Mamontovo muzikiniu sveikinimu bei sulėktuvių (flashmob'o) filmavimu. Net keletą

Pasitinkame Prezidentę Vilniaus rotušėje. Stasio Tatorio nuotr.

valandų skambėjo vaikų ir suaugusiųjų šokių ir dainų koncertiniai pasirodymai, savo įvairovę pristatę pusę pasaulio.

Trečioji šventės dalis – Pasaulio lietuvių meno kūrėjų paroda „Pasaulio Lietuva: kūrybos horizontai“, atidaryta Vilniaus rotušėje. Parodoje buvo eksponuojami reikšmingiausi menininkų pasiūlyti kuriniai, atrinkti iš didžiulio atsiliepusių kūrėjų srauto. Dalyvauti parodoje buvo pakviesti 53 autoriai iš 19 valstybių, pristatant per 140 meno kūrinių.

„Pasaulio Lietuva: kūrybos horizontai“ – antroji užsienio lietuvių meno paroda, surengta PLB Kultūros komisijai bendradarbiaujant su Lietuvos dailės muziejumi ir skirta atkurtos Lietuvos valstybės 100-mečiui. Pirmoji lietuvių išeivijos dailininkų kūrybos paroda buvo surengta Vilniuje lygiai prieš 30 metų, 1988-aisiais. Tada Lietuvos

Vida Hurst su Eliane Baeriswyl atidaro šventę. Stasio Tatorio nuotr.

ATKURTOS LIETUVOS VALSTYBĖS 100-MEČIO MINĖJIMO ATGARSIAI

dailės muziejaus ir kitų kultūrinių institucijų inicijuotoje parodoje buvo eksponuojami 77 autoriai iš 12 laisvojo pasaulio šalių. Svarbu paminėti, kad šimtmečio parodoje dalyvavo trys pirmosios parodos dalyviai.

Parodos kuratorės, Lietuvos dailės muziejaus dailėtyrininkės Ilona Mažeikienė ir Regina Urbonienė apibendrina parodą teigdamos, kad „Pasaulio Lietuva: kūrybos horizontai“ vienoje erdvėje subūrė kelių kartų įvairių šalių nūdienos menininkus savo kūryboje atskleidžiančius tradicijas, atsineštas iš gimtosios kultūrinės terpės ir paveiktas naujo platesnio aplinkos konteksto.

Parodoje buvo eksponuojami tapybos, grafikos, fotografijos, skulptūros, instaliacijų, dekorų ir juvelyrikos meno kūriniai. Parodos dalyviai – aktyviai kuriantys menininkai, profesionalūs ir mėgėjai, turintys nemažą patirtį ir pripažinimą savo gyvenamuose kraštuose.

Džiugu, kad į šią Šimtmečio parodą buvo atrinkti net šešių Šveicarijos lietuvių menininkų darbai. Lietuva galėjo susipažinti ir grožėtis Rimutės Balnienės, Dianos Brunner, Jolantos Mälzer, Vaidos Mikliušienės, Augenijos Thormann ir Laimos Tikuišienės kūryba. Penkios menininkės dalyvavo parodos atidaryme.

Dalyvavimas parodoje ir pačioms menininkėms buvo neeilinis įvykis. Parodą atidarė šalies Prezidentė Dalia Grybauskaitė; ji dėmesingai ją apžiūrėjo, sveikino, kalbino ir mielai fotografavosi su parodos dalyviais. Paroda Vilniaus rotušėje veikė liepos 1-11 d. ir sulaukė didžiulio lankytojų skaičiaus bei dėmesio.

Štai kokius įspūdžius parsivežė ŠVENTĖS DALYVIAI

V. Mikliušienė prie savo kūrinio. Roberto Dačkaus nuotr.

„Paroda buvo suorganizuota puikiai, aukščiausiu lygiu. Renginys išsiskyrė savo netikėtu atvirumu ir demokratija, nes konkurse galėjo dalyvauti visi menininkai, nuo mėgėjų iki profesionalų. Buvo vertinamas meno kūrinys, o ne išsilavinimas ar meninė patirtis, tokiu būdu, pavyzdžiui, mano darbas atsidūrė šalia meno profesionalų darbų. Kur dar galėtų tai įvykti?

Smagu, kad darbus atrinko labai profesionali komisija – Lietuvos dailės muziejaus dailėtyrininkės. Atrinkti patys įvairiausi vaizduojamosios dailės darbai aprėpė platų spektrą idėjų, stilių ir patirčių. Kaip iš tokių skirtingų darbų buvo sudaryta vientisa ekspozicija – man iki šiol neaišku. Išleistas gražus ir įdomus katalogas.

Parodai parinkta tikrai centrinė, prestižinė ir judri vieta – Vilniaus rotušė – suteikė ne tik didelę erdvę meno kūriniais, bet ir užtikrino nuolatinį pačių įvairiausių žmonių srautą per visą parodos laikotarpį. Prezidentės Dalios Grybauskaitės dalyvavimas ir dėmesys šią parodą ir visus jos dalyvius dar labiau pakylėjo. Daugelis iš dalyvavusių dabar gali į šeimos albumą įsidėti ir nuotrauką su Prezidente. Susitikime su Lietuvos dailininkų sąjungos nariais turėjome galimybę susipažinti ir pabendrauti ne su viena Lietuvos meno legenda.

Man asmeniškai svarbiausias visos parodos akcentas buvo pakviesti įdomūs ir talentingi žmonės, su kuriais turėjau galimybę susipažinti, pabendrauti, išgirsti jų kritiką ir net susidraugauti.

Esu dėkinga ne tik už galimybę pakliūti į tokį renginį, bet ir už visiškai netikėtą Šveicarijos lietuvių bendruomenės bei Lietuvos ambasados pagalbą ir rūpestį transportuojant darbus į Lietuvą ir atgal bei už nepaprastai šiltą bendravimą“.

Vilniaus rotušėje prie Rimutės Balnienės (centre) kūrinio. Rimutės Balnienės asmeninio archyvo nuotr.

„Tai buvo garbės paroda. Gerai suorganizuota, pilna pozityvios energijos ir naujų pažinčių. Aš tikrai laiminga, kad ten buvau. Pamačiau, kokie talentingi mūsų menininkai, kokie darbštūs žmonės, kaip jie myli Lietuvą. Turbūt tai supranti, kai ilgiau pagyveni svetur. Matant kitų lietuvių dailininkų darbus, galėjau įvertinti ir save“.

Prie savo kūrinių Augenija Thormann. Dianos Brunner nuotr.

„Nuostabų įspūdį paliko parodos lankytojų gausa ir didžiulis susidomėjimas pasaulio lietuvių menininkais. Buvom labai nuoširdžiai mūsų tautiečių sutikti. Taip pat turėjome galimybę susipažinti su žymiais Lietuvos dailininkų sąjungos nariais. Dauguma buvo nustebę, kad galimas gydymas menu, kad menas, kaip ir muzika, turi didžiulį poveikį mūsų gyvenimui. Daugiau tokių parodų!“

Vida Hurst prie ŠLB pavilijono. Stasio Tatorio nuotr.

„Prieš 15 metų atradau naują užsiėmimą. Atsitiktinai pabandžiau pagroti Alpių ragu nuo to laiko jis tapo mano pastoviu muzikos palydovu. Mums teko didelė garbė atstovauti Šveicarijos lietuviams liepos 1 d. renginyje „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“. Mano muzikos kolegė Eliane Baeriswyl sutiko kartu dalyvauti šioje nuostabioje šventėje ir savo automobiliu nuvežė mūsų ilgus instrumentus į Vilnių. Kartu keliavo ir keli kilogramai sūrio bei šveicariško šokolado, kurie buvo skirti Šveicarijos lietuvių bendruomenės paviljonui.

Liepos 1 d. rytas buvo gana šaltokas, tačiau su gera nuotaika padėjome atidaryti Šveicarijos lietuvių paviljoną. Buvo daug įdomių pokalbių apie Šveicariją, jos politiką, ekonomiką. Paskojome apie ŠLB veiklą, apie iššūkius išlaikant gimtąją kalbą gyvenant svetur.

Didžiausia garbė man ir Eliane buvo pradėti šventę ir groti ant tos didžiulės Rotušės aikštės scenos, atvykus Lietuvos Respublikos Prezidentei Daliai Grybauskaitei. Alpių ragų melodijos buvo Šveicarijos lietuvių bendruomenės dovana šiam renginiui. Vėliau, aplankiusi mūsų paviljoną, Prezidentė asmeniškai padėkojo už muzikos kurinį. Šiai šventei ruošėmės su džiaugsmu ir ji paliko neišblėstančių įspūdžių“.

„Didžiausia garbė man ir Eliane buvo pradėti šventę ir groti ant tos didžiulės Rotušės aikštės scenos, atvykus Lietuvos Respublikos Prezidentei Daliai Grybauskaitei. Alpių ragų melodijos buvo Šveicarijos lietuvių bendruomenės dovana šiam renginiui“.

Diana Brunner

Diana Brunner su Prezidente prie savo skulptūros.
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotraukos.
Fotografas - Robertas Dačkus

“2018 m. pradžioje gavau kvietimą dalyvauti atrankoje į pasaulio lietuvių menininkų parodą. Perskaičiau ir lyg padėjau į šoną – pasirodė, kad maža vilties būti atrinktai. Pasikalbėjom su mama, aš ją paraginau nusiųsti savo darbų nuotraukas, nes ji su savo kūriniais yra dalyvavusi ne vienoje parodoje, jau seniai tapo ir turi daugybę paveikslų. O pati? Sukau galvą, nuo ko pradėjus ir kokioje srityje turėčiau daugiau galimybių būti atrinktai. Fotografija? Tapyba? Skulptūros? Papuošalai? Visą mėnesį kūriau, padariau ir išsiunčiau 5 skirtingų darbų nuotraukas iš visų paminėtų sričių. Labai apsidžiaugiau, kad vienas darbas tiko ir mano molio skulptūra, kurią lipdžiau prieš porą metų, galėjo puikuotis gražiojoje Vilniaus rotušėje. Ši paroda buvo tikrai labai įvairiaspalvė, davusi galimybę svetur gyvenantiems parodyti savo kūrybą tėvynėje. Labai nuoširdus ačiū organizatoriams už neįkainojamą patirtį ir galimybę pabūti šios šventės dalimi bei mūsų ambasadai Berne už pagalbą nuvežant į parodą ir parvežant kūrinius“.

Dominyka Jusevičiūtė

ŠLB paviljone Rotušės aikštėje: A. Kurmanavičienė, D. Brunner, D. Jusevičiūtė ir D. Jusevičienė

Liepos 1d. renginyje dalyvavo apie dvi dešimtis Šveicarijos lietuvių, kurie didžiudamiesi atstovavo ŠLB ir ženkliai prisidėjo prie visos šventės sėkmės. Nuosirdžiausias jiems AČIU!

“Lankytojus domino mūsų bendruomenės veikla, šalies vietovės bei politiniai vingiai”.

„Pasiruošėme, bet nežinojome ko tikėtis – ar ateis žmonių per tokį orą? Ar užteks atsivežtų šveicariškų gėrybių? Ar lankytojams bus įdomu? Visos dvejonės dingo per kelias akimirkas. Žmonių atėjo, ir net laukė eilėse paskanauti *Gruyère* ir *Emmentaler* sūrių ar šveicariško šokolado. Labiausiai traukė sūriai ir šokoladinė „Vienuolio galva“ – buvo labai įdomu sužinoti, ir kaip gi tos skanios rožytės pasidaro?!

Per šią šventę taip pat teko gerokai atnaujinti žinias apie Šveicariją bei ŠLB, nes apsiskaičiusių smalsuolių buvo nemažai. Lankytojus domino mūsų bendruomenės veikla, šalies vietovės bei politiniai vingiai. Kitų šalių paviljonai buvo taip pat labai gerai pasiruošę. Labiausiai žavėjo tautiniai rūbai, parodos, rankdarbiai, bei, žinoma, dar neragauti skanėstai iš kelių dešimčių pasaulio šalių“.

Laima Jokimaitė Tikuišienė

Laima Jokimaitė Tikuišienė su Prezidente. Roberto Dačkaus nuotr.

“Vidury karštos vasaros, liepos 1d, staiga stojo toks šaltis, kad vilniečiai į šventės atidarymą rinkosi apsirengę striukėmis. Aš, atvykėlė iš toli, susivilkau visus vasarinius drabužius, tuo labai papiktin-dama Mamą. Ji manęs gėdijosi, ypač prisiartinus Prezidentei. Labai pasigailėjau, kad neklausiau bendruomenės pirmininkės ir neatsivežiau tautinio suvalkietiško kostiumo. Būtų buvę šilta ir gražu.

Nepaisant darganos lauke, Vilniaus rotušėje buvo karšta nuo susijaudinimo. Darbai labai gražiai iškabinti, erdvi ir iškilminga. O kad susirinko draugų ir giminių!!! Tikriausiai į mano šermenis tiek nesusirinks, pagalvojau. Apėmė „vienos Lietuvos“ jausmas, gaudindamasi pradėjau svarstyti apie sugrįžimą į Lietuvą. Savo fotografijos mokytoju į Šveicariją parvežiau parodos katalogą. Jis labai stebėjosi tokia puikia kokybe. Esu dėkinga už šventės ir parodos organizavimą, už galimybę pamatyti, pa(si)rodyti, susitikti, pabendrauti!“

“Džiugu, kad į šią Šimtmečio parodą buvo atrinkti net šešių Šveicarijos lietuvių menininkų darbai. Lietuva galėjo susipažinti ir grožėtis Rimutės Balnienės, Dianos Brunner, Jolantos Mälzer, Vaidos Miklušienės, Augenijos Thormann ir Laimos Jokimaitės Tikuišienės kūryba”.

Pasaulio lietuviai menininkai su Prezidente liepos 1d. Stasio Tatorio nuotr.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XVI Seimas nubrėžė ateities veiklos gaires

ŠLB info

2 or8-ųjų vasarą daugybė užsienio lietuvių sugrįžo į tėvynę drauge paminėti jubiliejinius Lietuvos valstybės metus. Liepa kaitino ne tik karščiais, bet ir renginių gausa.

Liepos 1d. Pasaulio lietuvių bendruomenė (PLB) Vilniaus rotušės aikštėje sukvietė kraštų Lietuvių bendruomenes į prisistatymo Lietuvai renginį „100 Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“. Jos metu Rotušėje atidaryta ir unikali Pasaulio lietuvių menininkų paroda „Pasaulio Lietuva: kūrybos horizontai“, kurioje dalyvavo 53 menininkai iš 19 šalių.

Liepos 2-6 d. vyko Šimtmečio Dainų šventė „Vardan tos...“. Joje dalyvavo virš 1200 šokančių ir dainuojančių užsienio lietuvių, susibūrusių į 65 kolektyvus. Dar keletas tūkstančių užėmė vietas žiūrovų tribūnose ir Vingio parke.

Atslūgus šventinėms nuotakoms, liepos 8-11d. PLB kraštų Lietuvių bendruomenių ir Jaunimo sąjungų atstovai iš 33 šalių susirinko į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XVI Seimą Vilniuje.

PLB Seimas renkasi kas trys metai. Tai aukščiausias šios organizacijos organas, kuriame svarstomi vidiniai ir išoriniai veiklos klausimai. PLB telkia lietuvių tautą išsibarčiusią po pasaulį, skatina puoselėti tautinę tapatybę ir išlaikyti tamprų ryšį su Lietuva, padedant jai klestėti ir kurti gerovės valstybę.

Savo laiku ši organizacija suvaidino labai svarbų vaidmenį Lietuvos gyvenime, jos išsilaisvinime ir kelyje į pasaulio valstybių pripažinimą. PLB po praeito amžiaus devyniasdešimtųjų yra kitokia, bet jos veiklos kryptys lieka tos pačios – kad ir kur be gyventume turime išlikti lietuviais ir padėti kurti ateities Lietuvą.

PLB Seimo sesijose aptarta organizacijos ateities vizija ir veiklos, finansai, PLB įvaizdis ir žinomumas Lietuvoje, pilietybės išsaugojimas ir pridėtinės vertės Lietuvai kūrimas. Priimtos 15 Rezoliucijų, iš kurių svarbiausios: dėl gimimu įgytos Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo; dėl rinkimų ir referendumo organizavimo ir

PLB XVI Seime ŠLB pirmininkė Jūratė Caspersen, jaunimo atstovė Domyka Jusevičiūtė ir delegatė Vilma Kenčiūtė-Kern

referendumo įstatymo pataisų; dėl pasaulio lietuvių imigracijos ir integracijos Lietuvoje; dėl prekybos žmonėmis edukacinės prevencijos; dėl glaudesnio bendradarbiavimo su pasaulio lietuvių skėtinėmis organizacijomis; dėl „Pasaulio lietuvis“ leidybos.

Iš tribūnos buvo skatinama nepasitenkinti kraštuose vienadieniais renginiais, o sukurti sistemą, kuri užtikrintų tvarią ir ilgalaikę veiklą. Kaip pasiekti, kad už Lietuvos ribų atsiradę lietuviai norėtų priklausyti tautinei bendruomenei ne iš reikalo ar bėdos, o iš laisvo pasirinkimo? Ar yra prasmės bendruomenių veiklai, jei joje dalyvauja mažiau nei 10 % šalyje gyvenančių tautiečių? Į šį nuogastavimą rašytoja, filosofė ir „Pasaulio lietuvis“ žurnalo redaktorė dr. Dalia Staponkutė sureagavo tokia mintimi, kad „viskas prasminga ten, kur žmonės jaučia prasmę būti ir nesvarbu, jei bendruomenėje yra tik du žmonės...“

PLB Seimas antrai kadencijai pirmininke išrinko Dalią Henke. PLB valdyboje dirbs 12 narių iš devynių šalių: Australijos, Estijos, JAV, Jungtinės Karalystės, Kanados, Latvijos, Šveicarijos, Vokietijos ir Lietuvos.

ŠLB FOTOGRAFIJŲ PARODOS VIEŠNAGĖS LIETUVOJE Šimtmečio metais

Jūratė Caspersen

Š Šveicarijos lietuvių bendruomenės (ŠLB) kilnojamoji fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“ yra skirta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui pažymėti. Savo kelionę po Lietuvą pradėjusi 2016 m. liepos 17 d., minint Pasaulio lietuvių vienybės dieną, paroda po Lietuvos miestų ir miestelių kultūros centrus, švietimo ir mokslo institucijas, muziejus ir bibliotekas keliavo ir per visus jubiliejinius 2018-uosius metus.

Parodoje – dešimtys Šveicarijos lietuvių fotografijos, kuriose įamžintas Šveicarijos lietuvių bendruomenės gyvenimas ir veikla, puoselėjant tautinį tapatumą, gimtąją kalbą ir kultūrą, o taip pat - šveicariškos tradicijos ir išpūdingiausi Alpių šalies gamtovaizdžiai. Tai pasakojimas vaizdais apie mūsų tautinės bendruomenės nueitą kelią nuo Antrojo pasaulinio karo pabėgėlių stovyklos įkūrimo ir ŠLB įsteigimo iki šių dienų aktyvios lietuvių bendruomenės visuomeninės veiklos atspindžių.

Parodos dalyviai: Diana Brunner, Eglė Dranevičienė, Danutė Gudauskienė, Ilona Katkienė, Vilma Kinčiūtė – Kern, Rita Meyer, Feliksas Ostapenko, Rimas Sukarevičius, dr. Lijana Tagmann, Laima Jokimaitė – Tikuišienė.

Nuo savo kelionės Lietuvoje pradžios iki pagrindinės Pasaulio lietuvių Šimtmečio šventės Vilniaus rotušės aikštėje 2018 m. liepos 1d. ŠLB paroda buvo pristatyta 27 vietovėse 16-oje Lietuvos rajonuose.

Liepos 1d. Vilniaus rotušės aikštėje renginyje „100 Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“, ŠLB pavilijoną pasipuošė parodos istorinėmis nuotraukomis, o nuo liepos vidurio tęsė viešnages rajonuose.

Židikų kultūros centras

Liepos 13 d. paroda svečiavosi Žemaitijoje, Mažeikių rajono Židikų kultūros centre.

Jau 2009 m. planavome apsilankyti Marijos Pečkauskaitės - Šatrijos Raganos gimtuosiuose Židikuose. Ji buvo įamžinta Šveicarijos lietuvių bendruomenės parengtoje knygoje „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“. Kažkodėl tas sumanymas liko neįgyvendintas. Tad dabar su Šimtmečio fotografijų paroda tai norėjome būtinai padaryti. Liepos 13-ąją Židikų seniūnijos seniūnė Skirmutė Stasytė į kultūros centrą sukvietė visą miestelio bendruomenę. Su didžiuoliu dėmesiu susirinkusieji klausėsi apie Šveicarijos lietuvių gyvenimą ir veiklą puoselėjant tautinį tapatumą bei mūsų siekius įamžinti žymių tautiečių pėdsakus Alpių šalyje. Vietinis etnografinis amsamblis, pasipuošęs tautiniais rūbais, linksmo visus žemaitiškais dainomis ir melodijomis.

Po dviejų savaičių parodą iš Židikų „pasiskolino“ netoliese esantis Ukraičių kultūros centras ir „Lietuvių Šveicarija“ ten pavišėjo dar vieną savaitę.

ŠLB parodos pristatymas Židikuose, Jūratė Caspersen

ŠLB paroda Židikuose. Jono Strazdausko nuotr.

Šiaulių viešoji biblioteka

Rugpjūčio 10 d. - rugsėjo 4 d. Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje.

Šiauliuose mūsų parodos atidarymas įsipynė į keletą gražių akcijų, kurios buvo sujungtos, pasinaudojant susirinkusia gausia ir garbinga Šiaulių miesto publika. Renginyje prasidėjo Šiaulių dramos teatro aktorės Linos Bocytės deklamuojamais Maironio šveicariškais eilėraščiais. Parodos globėjas LR Seimo narys dr. Stasys Tumėnas pasidžiaugė, kad "Lietuvių Šveicarija" keliaudama po Lietuvą jau trečius metus sustojo pasisvečiuoti ir Šiaulių viešojoje bibliotekoje. Šiauliečius domino beveik viskas, apie ką byloja mūsų parodos fotonuotraukos – ŠLB istorija, Šveicarijos tradicijos, gamtovaizdžiai ir kt. Ypač daug dėmesio sulaukė atminimo lentelės lietuvių šviesuoliams Šveicarijoje. Buvo proga papasakoti ne tik apie Jono Mačiulio - Maironio, prof. Juozo Ereto, filosofo Ramūno Bytauto, dailininko Antano Samuolio pėdsakus Alpių šalyje, bet ir abiejų Vasario 16-osios Akto signatarų – dr. Jurgio Šaulio ir prel. Kazimiero Stepono Šaulio atminimo įamžinimo ženklus. Neatsitiktinai parodos atidaryme dalyvavo Šiaulių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo

S. Tumėnas, J. Caspersen, V. Janulis, L. Bocyte. N. Brazausko nuotr.

Prasidėjimo bažnyčios klebonas Saulius Paliūnas. Jis naudodamasis proga padėkojo Šveicarijos lietuviams už pagalbą pervežant Ingenbohlio bažnyčios vargonus į Šiaulius, kurie tik prieš pora mėnesių buvo pašventinti ir atgimė antram gyvenimui Lietuvoje. Renginio metu įvyko ir viena staigmena – Šiauliams buvo įteikta vienos Australijos lietuvių dailininkės dovana – paveikslas, kuris dalyvavo liepos mėnesį Pasaulio lietuvių menininkų Šimtmečio parodoje Vilniaus rotušėje. Autorė pageidavo, kad paveikslas kabotų jos protėvių Zubovų rūmuose. Dovaną priėmė Šiaulių miesto meras Artūras Visockas. Šiame renginyje buvo ne viena proga įsitikinti užsienyje gyvenančių lietuvių meile savo tėvynei ir jų indėliu į Lietuvos gerovės kėlimą.

Šveicarijos kaimas

Rugsėjo 7 d. - spalio 5 d. Jonavos rajono Šveicarijos kaime.

Tik prasidėjus mokslo metams, ŠLB paroda nukeliavo į lietuviškąją Šveicariją. Su Šveicarijos kaimo bendruomene ŠLB draugauja jau senokai. 2012 m. Šveicarijos km. kultūros centro liaudiškos muzikos kapela "Varpena" buvo atvykusi pas mus į Ciurichą drauge švęsti Vasario 16-osios. 2013-aisiais jų krepšininkai dalyvavo XI Europos lietuvių krepšinio turnyre, vykusiam Šveicarijoje Lozanos mieste. Dabar buvo mūsų eilė apsilankyti ir prisistatyti su savo Šimtmečio dovana Lietuvai. Parodos atidaryme dalyvavo ir viena iš parodos fotografijų ir parodos idėjos įgyvendintojų Diana Brunner, kuri yra kilusi iš Jonavos. Tai buvo jos savotiškas "sugrįžimas" namo. Susirinkusius pasveikino Jonavos rajono meras Eugenijus Sabutis, Šveicarijos km. bendruomenės pirmininkas Juozas Jokimas, šoko mokyklos mokinukai.

D. Brunner apsikeitė Šveicarijos vėliavomis

Bendruomenės pirmininkas J. Jokimas dalina vaikams Šveicarijos šokoladus. Nuotraukų autorė: Danutė Kasparavičienė

Buvo daug klausimų apie tolimąją Šveicariją ir ten gyvenančius tautiečius bei jų veiklą. Pasidžiaugėme ilgamete draugyste, perdavėme bendruomenės sveikinimus ir tradicinį Fondiu puodą su šveicariškais šokoladais. Po renginio vaišinėmės šveicarišku sūriu ir Engadiner torte – kalnų riešutiniu pyragu.

Kauno Maironio gimnazija

Spalio 12 d. - lapkričio 6 d. Kauno Maironio universitetinėje gimnazijoje.

Spalio 19 d. Kauno Maironio universitetinėje gimnazijoje vyko MAIRONIO diena Lietuvos maironiečiams. Ta proga buvome pakviesti pristatyti moksleiviams mūsų parodą, papasakoti apie lietuvių bendruomenės veiklą ir ypač apie Maironio atminimo įamžinimą Šveicarijoje. Buvo malonu prisiminti atminimo lentos atidengimo Jonui Mačiuliui Maironiui šventę 2007 metais. Joje dalyvavo ir visa grupė Kauno Maironio gimnazijos moksleivių, paruošusių meninę Maironio eilių ir dainų programą. Net keletas jaunųjų maironiečių vadovų iš kitų rajonų gimnazijų pakvietė mus apsilankyti pas juos su paroda "Lietuvių Šveicarija".

Pagėgių gimnazija

Lapkričio mėnesį "Lietuvių Šveicarija" svečiavosi Pagėgių Algimanto Mackaus gimnazijoje.

Čia lankėmės gimnazijos bibliotekos vedėjos Jovitos Kubilinskienės kvietimu. Fotografijos buvo eksponuojamos bibliotekos skaitykloje, kur kasdien lankėsi įvairių klasių mokiniai. Lapkričio 16-ąją pristatymo renginyje dalyvavo gimnazijos direktorius Vaclovas Navickas, nemažas būrys mokytojų ir vyresniųjų klasių moksleivių. Buvo labai malonu sugrįžti į savo buvusią mokyklą, susitikti su brangiais mokytojais, papasakoti apie gyvenimą Alpių šalyje, kartu padiskutuoti apie Šveicarijos švietimo sistemą, palyginti ją su lietuviškąja.

ŠLB parodos pristatymas Pagėgių gimnazijoje. L. Vytuvienės nuotr.

Rūdiškių biblioteka

Gruodžio 7d. paroda jau kabojo Trakų rajono Rūdiškių bibliotekoje, kur ji išbuvo iki metų pabaigos.

Mus svetingai priėmė bibliotekos vedėja p. Laima Franckevičienė. Į atidarymo renginį snieguotą žiemos popietę rinkosi vietos kultūros darbuotojai, bendruomenės senjorai ir Rūdiškių gimnazijos moksleiviai. Ypač žingeidus buvo jaunimas. Viskas jiems buvo įdomu apie tą tolimą ir viliojančią Alpių, sūrių ir šokolado šalį.

ŠLB fotografijų parodos pristatymas Rūdiškių m. bibliotekoje. Bibliotekos archyvo nuotr.

Kiekviena parodos fotografija turi išsamų aprašą. Ir be pristatymo, skiriant laiko tekstams, galima neblogai susipažinti su ekspozicija. Pristatymo renginiuose didesnis dėmesys buvo skiriamas dialogui su auditorija, diskusijai, įžvalgoms. Kiekviena auditorija skirtinga ir jų klausimai skirtingi, todėl parodos pristatymų susitikimai visad buvo įdomūs ir abipusiai naudingi.

SIGNATARO DR. JURGIO ŠAULIO ATMINIMO PAGERBIMAS

Šimtmečio metais

Jūratė Caspersen

J. Šaulio 70 mirties metinių šv. Mišios Veiviržėnų bažnyčioje.
D. Radžienės nuotr.

Minint atkurtos Lietuvos valstybės 100-ąsias metines, didelis dėmesys buvo skirtas 1918 m. Nepriklausomybės akto signatarų atminimo pagerbimui. Puoselėdami istorinę atmintį užsienio lietuviai taip pat minėjo mūsų didžiavirius ir ypač tuos, kurie gyveno, dirbo ar yra palaidoti jų šalyje.

Su Šveicarija siejasi dviejų signatarų vardai – dr. Jurgio Šaulio ir prelato Kazimiero Stepono Šaulio. Diplomatas Jurgis Šaulys yra palaidotas Lugano Castagnolos kolumbariume, o prel. Kazimierą Šaulį primena atminimo lentelė jo buvusiam kambaryje Brigitečių vienuolyne, kur jis išgyveno beveik 20 metų. Abiejose vietose per Vasario 16-ąją padedamos gėlės ir uždegamos atminimo žvakutės. Šveicarijos lietuvių bendruomenė kartu su Lietuvos ambasada Berne pagerbė abu signatarus atminimo renginiu 2017 m. spalio 7d.

Turbūt nesuklysimė pasakę, kad vienas žymiausių su Šveicarija siejamų lietuvių yra signataras dr. Jurgis Šaulys. Čia jis išgyveno daugiau nei du dešimtmečius, čia ir atgulė Amžinojo poilsio Lugano mieste.

Jurgis Šaulys 1903 metais atvyko studijuoti ekonomiką į Berno universitetą, kurį baigė 1912 m. apsigynęs filosofijos daktaro disertaciją. Grįžo

į Lietuvą, kur tada menkos lietuvių inteligentijos jėgos būrėsi ir telkė tautą atgimimui. Jis tapo vienu aktyviausių Lietuvos valstybės ir visuomenės veikėjų: buvo „Varpo“ ir „Lietuvos žinių“ redaktorius, Berno ir Lozano konferencijų dalyvis, Lietuvos Tarybos narys, 1918m. Nepriklausomybės akto signataras, pirmasis oficialus Lietuvos pasiuntinys užsienyje. J. Šaulys atstovavo Lietuvai Vokietijoje, Šveicarijoje, Italijoje, Lenkijoje ir prie Šventojo Sosto. Sovietams okupavus Lietuvą, Jurgis Šaulys liko Šveicarijoje. Su žmona itale, operos dainininke Mafalda Salvatini Šaulys gyveno Lugane, 1941-1946 m. ėjo Lietuvos diplomatijos šefo pareigas. Mirė 1948 m. spalio 18d.

Signataro kapas Šveicarijoje įpareigoja Šveicarijos lietuvius rūpintis jo atminimo puoselėjimu tiek Šveicarijoje, tiek Lietuvoje.

2017 m. vasario mėnesį su ŠLB fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“ aplankė Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnaziją ir kartu paminėjome Vasario 16-ąją. Šimtmečio metais dalyvavome net keliuose signatarų atminimo pagerbimo renginiuose Lietuvoje. Vienas jų – Vasario 16-sios proga rengiama (kasmet) signatarų pagerbimo ceremonija Lietuvos Respublikos Prezidentūroje, kur šalies vadovas įteikia signatarų šeimoms trispalves puokštes padėti ant signatarų kapų ar prie atminimo paminklų. Po šios ceremonijos Signatarų namuose vyksta

1918m. Vasario 16-osios akto signatarų įamžinimas Žalgirio pergalės parke (Kauno r.), pasodinant Signatarų alėją; kiekvienam signatarui po ąžuoliuką su vardine lentele.

Ąžuoliukas J. Šauliui Signatarų alėjoje Žalgirio parke. G. Pranaitytės nuotr.

minėjimas ir koncertas, skirtas Vasario 16-ajai.

Kitas renginys – tai 1918m. Vasario 16-osios akto signatarų įamžinimas Žalgirio pergalės parke (Kauno r.), pasodinant Signatarų alėją; kiekvienam signatarui po ąžuoliuką su vardine lentele.

2018-aisiais taip pat buvo paminėta Jurgio Šaulio 70-ųjų mirties metinių sukaktis. Veiviržėnų kultūros centras kartu su Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazija, Vasario 16-osios klubo nariais ir Jurgio Šaulio giminačiais spalio 20 d. surengė minėjamą signataro gimtajame Balsėnų kaime (Klaipėdos r.).

Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis Veiviržėnų Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje ir tęsėsi prie koplytstulpio, kuris pastatytas Jurgio Šaulio gimtosios sodybos vietoje. Šia proga prie vartelių į sodybą buvo atidengtas informacinis stendas: „Jurgis Šaulys (1879-1948) Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras“. Minėjime dalyvavo Klaipėdos rajono savivaldybės atstovai, politikai, Vasario 16-osios akto signatarų klubo nariai, giminės, vietinė bendruomenė. Prie koplytstulpio padėjome trispalvę gėlių puokštę nuo Šveicarijos lietuvių bendruomenės.

Daugelis Lietuvos mokyklų įsijungė į signatarų atminimo pagerbimo akcijas. Minėdami Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, Rietavo savivaldybės

Tverų gimnazijos moksleiviai nusprendė visų dvidešimties Vasario 16-osios akto signatarų kapus papuošti savo rankomis padarytomis Gedimino pilies atvaizdo žvakidėmis. Ant medinio „Lietuvos“ žemėlapiu yra išdeginti žodžiai: „Ačiū už laisvę“. Tverų gimnazistai atsiuntė savo dovaną Šveicarijos lietuvių bendruomenei su prašymu per minėjimus ją papuošti Jurgio Šaulio Amžinojo poilsio vieta.

Su dėkingumu vykdome Tverų gimnazijos moksleivių prašymą.

J. Šaulio 70 mirties metinių minėjimas prie koplytstulpio signataro gimtinėje. D. Radžienės nuotr.

100-MEČIO JONINĖS LOZANOJE

Lina Beniulė

Birželio pabaigoje, saulėgražos metu, kai naktis būna trumpiausia, o gamta klęsti, auga ir žydi, švenčiame Rasų šventę.

Visos Europos tautos ją šventę nuo senų senovės, bet nevienodai išsaugojo tą tradiciją iki mūsų dienų.

Šiomet, kaip ir kiekvienais metais, lietūs bandė mus išgąsdinti, bet kaip žinia, prognozėms nepasitvirtinus, Joninės Lozanoje sulaukė virš dviejų šimtų tautiečių, mažų ir didelių, iš visos Šveicarijos ir ne tik. Kaip niekad daug buvo mažųjų dalyvių. Džiugu, kad mūsų bendruomenė auga ir taip aktyviai telkiasi.

Joninės – tai viena linksmiausių metų švenčių, kuri suburia mus susipažinti, bendrauti bei kartu lietuviškai pasilinksinti, esant toli nuo Lietuvos.

Ant nuostabaus Lemano ežero kranto birželio 23-osios pavakarį susirinkome šeimomis ir draugų būreliais. Pynėme ryškiaspalvius vainikus, kepėme kepsnius, gardžiamoms naminė gėrai ir alumi, užkąsdami lietuviška kepta duona.

Visus susirinkusius bei pasistiprinusius pasveikino kaimo kapela “Bičiuliai”, atvykusi iš Lietuvos, kuri pagal visas senovines tradicijas pakvietė praeiti pro ąžuolais apipintus vartus ir *nusimazgoti* rankas.

Šventė prasideda!

Vėliau sekė linksmoji vakaro dalis. Sustoję didžiuliu ratu šokome, žaidėme žaidimus ir linksmai juokėmės. “Bičiuliai” išjudino visus ir neleido nei vienam nuobodžiauti – šokome, trypėme iki sutemų, kol jėgos leido...

Išsidūkę, po saulės laidos tradiciškai paleidome ežeran savo pintus, žvakėmis apšviestus vainikėlius ir, akimis lydėdami tolstančias liepsneles, traukėme lietuviškas dainas. Nuostabus vakaras bei jauki atmosfera parlydėjo mus prie didžiausio pakrantės

Lina Beniulė

laužo. Sustoję aplink jį ratu dainavome žinomas ir kiek primirštas, o kai kam ir naujas dainas, lingavome kartu su kapelos muzikantais. Net ir vakarui pasibaigus šventės svečiai neskubėjo skirstytis – ištvermingiausi liko iki aušros...

Dėkojame bendruomenės nariams, visiems savanoriams, padėjusiems organizuoti ir visiems visiems atvykusiems į tradicinę Joninių šventę, kuri mūsų atmintyje liks dar ilgam.

Iki kitų metų!

Joninių šventės akimirkos

“Dėkojame bendruomenės nariams, visiems savanoriams, padėjusiems

organizuoti ir visiems visiems atvykusiems į tradicinę Joninių šventę,

kuri mūsų atmintyje liks dar ilgam”.

Joninių šventės akimirkos

Joninių šventės akimirkos

RUDENĖLIO ŠVENTĖ

Agnė Erickson

Štai ir prabėgo mūsų Rudenėlio šventė Ciuriche. Susirinko labai linksmas ir gausus būrys jaunųjų lietuviukų ir jų tėvelių. Šį kartą suskaičiavom 40 dalyvių!

Šventė prasidėjo prie rudeninio gėrybių stalo. Vaikučiai susipažino su daržovėmis, vaisiais, riešutais ir kitom gėrybėm, kurias mums dovanoja rudenėlis. Tuomet sekė rudeninių darbelių gaminimas, vaikučiai noriai kūrė gyvūnėlius, baidyklukus, laivelius iš pasirinktų gėrybių.

Užbaigus rudeninių darbelių gaminimą, prasidėjo laužo kūrenimas ir šventiniai pietūs. Vaikai nekantravo padėti kūrenti laužą, bei išsikepti dešrelių ir kitų skanumynų.

Pasistiprinus atėjo laikas žaidimams ir estafetėms. Maži ir dideli bėgo lenktynių, traukė virvę, šokinėjo maišuose, kramtė riestainius ir šiaip bėgiojo ir žaidė.

Gera gamtoje pabūti kartu linksmame būryje! Ačiū visiems gausiai susirinkusiems ir šventusiems Rudenėlio šventę!

Šventės akimirkos. Agnės Erickson nuotraukos

MENINĖ PAMOKĖLĖ

vaikučių estiniam auklėjimui

Agnė Erickson

Ciuricho darželyje - mokyklėlėje "Pagrandukas" 2018m. spalio 21d. įvyko meninė pamokėlė „Poezija ir Tapyba“. Jau antrą kartą muzikos pedagogė Ilona Tanno ir dailininkė Vaida Mikliušienė vaikams pristatė eilių ir spalvų pasaulį.

Į pamokėlę susirinko per 30 dalyvių. Mažus ir didelius nustebino ir sužavėjo Ilonos Tanno eilių, muzikos ir smagaus spektaklio pasaka. Gitaros melodijos persipynė su žaismingomis eilėmis, o magiška skrynelė atvėrė duris į pasakišką eilių herojų pasaulį.

Tapybos užsiėmimo tema buvo - laukiniai gyvūnai. Gamta ir joje vykstantys procesai turbūt yra pats svarbiausias kūrybinio ir dvasinio įkvėpimo šaltinis, o apie gyvūnus svajoja kiekvienas vaikas. Kiekvienas atsinešė savo mylimiausio laukinio gyvūno nuotrauką ar piešinį, su dideliu susidomėjimu tapė, piešė, dalinosi savo mintimis ir svajonėmis. Dailininkė Vaida kiekvieną vaiką pakalbino, sudomino savo mintimis ir paslaptimis, kaip perteikti svajones dažais ant popieriaus.

Meninė pamokėlė visiems paliko neišdildomą įspūdį. Iš sužavėtų vaikų akių galėjai pajusti, kad menas tą dieną pasibeldė į kiekvieno vaiko širdutę ir užliejo savo paslaptinę šilumą.

Dėkojam Ilonai Tanno ir Vaidai Mikliušienei už puikią iniciatyvą, nuostabią dieną, linkime kūrybinės sėkmės ir tikimės greitai metu vėl susitikti.

Ilonos Tanno eiliuotas muzikinis spektaklis. Autorės nuotr.

"Pagranduko" vaikučių piešiniai laukinių gyvūnų tema. Autorės nuotr.

BERNO LIETUVIAI ĮSTEIGĖ

lituanistinį darželį-mokyklėlę „Saulutė“

ŠLB info

Berne jau kuris laikas „tvyrojo“ pribrendęs reikalas. Jaunų šeimų su vaikučiais daugėja, o savo lituanistinio darželio-mokyklėlės įsteigti nepavyksta; jau 2016 metais buvo organizuotos atvirų durų dienos. Bet, matyt, viskam savas laikas.

Lemiamas postūmis įvyko, kai Berne atsirado diplomuota pradinio vaikų mokymo mokytoja Kristina Vanagaitė – Seviugina. Ji kartu su jaunos mamomis Inesa Ehm ir Inga Belevičiūtė Buchs ėmėsi idėją įgyvendinti. Jau 2018-ųjų rudenį buvo sukvietos mamos su vaikučiais pasitarti, išsirinkti darželiui-mokyklėlei pavadinimą. Ciuriche jau seniai gyvuoja „Pagrandukas“, Ženevoje – apie 7 metus gyvavo „Ratas“, žinoma, kad Bazelio mieste mamytės susijungusios į „Pumpurėlį“. Bernietės ilgai nesvarstė nusprendė – tebus „Saulutė“.

Mokyklėlės tikslas – mokyti jaunąją kartą lietuviškai kalbėti, skaityti, rašyti, dainuoti ir žaisti, supažindinti su lietuvių kultūra, tradicijomis ir papročiais.

KAM NEABEJINGAS ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ JAUNIMAS?

Agnė Ulytė

2018 m. spalio 9 d. Šveicarijos lietuvių jaunimas susirinko į pirmą lėkščiasvydžio (ultimate frisbee) turnyrą Ciuriche.

Lėkščiasvydis – komandinis taktinis žaidimas, greitai išmokstamas ir pamėgstamas. Žaidimui reikia tik disko, bent šešių žmonių ir aikštelės. Ciuriche tam puiki pieva yra Tragott Wahlen Park (Oerlikon), kur ir susirinko jaunimas pirmam žaidimui.

Mintis suburti lietuvius mėtyti disko kilo galvojant apie renginius, kurie būtų įdomūs Šveicarijos lietuvių jaunimui. Ši mintis visiškai pasiteisino, kadangi į pirmą turnyrą susirinko 7 lietuviai. Visiems taip patiko aktyviai praleisti vakarą,

„Saulutės“ logo

Vaikų grupės bus formuojamos pagal amžių; kai kurie ateis žaisti ir bendrauti lietuviškai, o kai kurie ims į rankas knygą ir sąsiuvinį. Grupių susitikimai vyks skirtingais sekmadieniais kartą per mėnesį.

Susidomėjote? Turite klausimų?

Susisiekite: kvanagaite@gmail.com

„Saulutė“ planuoja atverti duris 2019 m. sausio 27 d.

Linkim „Saulutei“ sėkmės ir ilgų gyvavimo metų!

Agnė Ulytė (apačioje), nuotrauka autorės

kad bendru sutarimu sekančią savaitę (spalio 17 d.) surengėme ir antrą susitikimą. Tikimės, kad turnyrus dar gausnesniame būryje pratęsimė ir vėliau – lauksime prisijungiant!

AKTYVIŲ VAIKŲ diena su krepšiniu

Gintautas Šivickas, Mutschellen Basketball treneris

Gintautas Šivickas

„Aktyvūs vaikai“ – tokiu pavadinimu yra susibūrusi lietuvių grupė Ciuricho apylinkėje, kur beveik kiekvieną mėnesį vyksta įvairūs aktyvūs renginiai vaikams. Paskutinį spalio sekmadienį vyko krepšinio treniruotė Mutschellen sporto salėje. Labai džiaugiuosi, kad susirinko nemažai, daugiau nei 10 aktyvių vaikų ir dar tiek pat tėvelių ir mamų. Per dvi valandas vaikai ir tėveliai susipažino su krepšinio pagrindiniais elementais: metimais, kamuolio varymu, padavimais. Na, žinoma, ir pačiu žaidimu. Labai nustebino vaikų noras ir smalsumas viso to išmokti. O labiau – nustebino, kad tėveliai ir mamytės buvo ne mažiau azartiški, nei vaikai įvairiose krepšinio estafetėse ir žaidimuose. Smagu buvo matyti, kaip

kartu rungtis ir dideli ir maži. Mūsų aktyvūs krepšinis baigėsi smagiu pasisėdėjimu prie kavos.

Esu buvęs žalgirietis, ilgus metus žaidžiau profesionaliai krepšinį Lietuvoje, tačiau treniruoti vaikus pradėjau tik Šveicarijoje. Treniruotė lietuvių kalba man čia buvo pirmoji su lietuvičiais. Labai stebėjau, kad visi mano užduotis suprato iš pirmo karto.

Šveicarijoje krepšinis ne toks populiarus kaip Lietuvoje, kiek populiarsnis yra prancūziškoje ir itališkoje Šveicarijos dalyje, nei vokiškojoje. Nors paskutiniu metu čia domėjimasis krepšiniu suaktyvėjo. Ateityje, atrodo, jis bus vis populiarsnis, nes krepšinio varžybų organizavimas dabar tikrai aukštame lygyje. Treniruoti vaikus mane paskatino krepšinio ilgesys ir noras išmokyti savus vaikus gerai žaisti krepšinį. Taip per 3 metus Mutschellen vaikų krepšininkų padaugėjo iki 50, ir mes su U9, U11, U13 komandomis esame iš geresnių komandų vokiškojoje Šveicarijos dalyje. Atrodo vėl darau tai, kas man labai patinka.

Dar labiau patiktų, jei čia galėčiau treniruoti lietuvičius. Beje, dėl atstumų ir skirtingų Šveicarijos regionų, kur lietuvičiai gyvena – dar tik svajonė. Bet kas žino, gal kada. Žinau, kad yra lietuvičių, kurie treniruoja kituose klubuose. Visada patarsiu dėl klubo kur sportuoti tiems, kurie nori pradėti žaisti krepšinį. Manau, kad krepšinio treniruotė su lietuvičiais tradicijas tęsime ir toliau.

Krepšinio treniruotės akimirkos

GAMTOS FOTOGRAFO MARIAUS ČEPULIO viešnagė pas Šveicarijos lietuvius

Ilona Katkienė

*Mariaus Čepulio pristatinėti nereikia. Jo knygos graibstomos, o
įspūdingas gamtos nuotraukas ir šmaikščius fotoklajonių pasakojimus
Feisbuke seka 66 tūkstančiai sekėjų.*

Mariaus Čepulio pristatinėti nereikia. Jo knygos graibstomos, o įspūdingas gamtos nuotraukas ir šmaikščius fotoklajonių pasakojimus Feisbuke seka 66 tūkstančiai sekėjų.

Lietuvoje jis žinomas ir kaip populiarius paskaitų ir seminarų apie gamtą vedėjas, tad ir Ciuricho knygų klubas, garsėjantis savo universalumu ir tendencija plėsti horizontus, jungti lietuvių literatūrą su teatru, paskaitomis ir filmais, nusprendė pasikviesti Marių Čepulį į Šveicariją.

Rugsėjo 22 dieną, šeštadienį dviejų populiarių knygų autorius suaugusiems Šveicarijos lietuviams užpildė biologijos žinių spragas ir išskleidė daugybę mitų.

Gausus gentainių būrys iš visų šalies kampelių – Ženevos, Lozano, Fribūro, Aarau, Liucernos, St. Galleno, Waliseleno ir aišku Ciuricho – susirinko tradicinėje Ciuricho knygų klubo salėje susitikti su fotografu ir gamtininku M. Čepuliu ir panardyti po neįtikėtinai įvairiapusį gyvūnų pasaulį.

Sužinoti, kad pavyzdžiui, ežiai nerenka nei grybų, nei obuolių, nes yra mesėdžiai, daug kam buvo naujiena. O kad ereliai ir pelėdos kvailesni už kranklius, gyvatės girdi tik išsižiojusios, o rykliai užuodžia tik žuvis, o ne žmogaus kraują – stebėjosi beveik visi...

M. Čepulio atsivežtas knygų lagaminas tuoj pat ištuštėjo, prie autografų rašymo staliuko nutįso eilė, o po paskaitos prie vaišių stalo dar ilgai virė diskusijos.

Ilona Katkienė

Paprastai knygų klubo susitikimai vaišėmis ir baigiasi. Bet ne šį kartą. Knygų klubas pasiūlė dar vieną susitikimą su fotografu kitą dieną – šįkart skirtą vaikams.

Rugsėjo 23 d., sekmadienio rytą populiariame šveicarų laukinės gamtos parke Langenberg gamtininkas pasakojo apie gyvūnus jaunesniems lietuvaiciams ir lietuvaitems, kurie rodė aktyvų susidomėjimą ir pateikė M. Čepuliui galybę klausimų.

O po paskaitos įdomusis lektorius vedžiojo vaikus ir tėvus po parką, mokė stebėti gyvūnus, atspėti elnių amžių pagal ragus, atskirti plėšriuosius paukščius, suprasti stumbrų kūno kalbą ir ... baubti teisingai!

M. Čepulio viešnagė Langenberg parke

M. Čepulis su klubietėmis Ciuriche. Dianos Brunner nuotr.

M. Čepulio viešnagė Ciuricho knygų klube

M. Čepulis su Šveicarijos lietuviais Langenberg parke

ADVENTO ŠVENTĖ- laukiamiausia mažųjų šventė

ŠLB info

Advento šventė mėgstama didelių ir mažų

Tik sužibus mieste Adventinėms lemputėms, mažieji nekantariai pradeda laukti Kalėdų; mokosi eilėraštukus, siunčia laišką Kalėdų seneliui. Šveicarijos lietuvių vaikučius aplanko du Kalėdų seneliai – lietuviškasis iš Labanoro girios ir šveicariškas Samichlaus gruodžio 6-ąją. Ne visad abiem Kalėdų seneliams tinka tas pats eilėraščių, todėl kai kurie vaikučiai atsakingai ruošiasi lietuviško Kalėdų senelio viešnagei.

2018-aisiais Advento šventė vyko gruodžio 1d. tradicinėje vietoje – Berno St. Pauluskirche bažnyčios patalpose.

Susirinkę į šventę mažieji, tėvelių padedami, puošia eglutę, iš įvairiausių medžiagų kuria kalėdines dekoracijas. Ateina laikas ir vaišėms. Šventės bufete - įvairiausi kalėdiniai gardumynai pačių tėvelių pagaminti ar atvežti iš Lietuvos. Ir vis tik ilgiausia

mažųjų eilė susidaro prie tetos Ritos kepamų blynų su jos pačios virta uogiene.

Ciuricho lituanistinis darželis – mokyklėlė „Pa-grandukas“ kasmet paruošia Kalėdų seneliui spektaklį. Šiais metais vaikučiai suvaidino pasaką „Ožka melagė“ (režisūra ir dekoracijos Agnės Erickson). Pamokanti pasaka ir žavingi tėvelių pagaminti žvėrelių kostiumai bei kaukės patiko ne tik Kalėdų seneliui, bet ir visiems šventės svečiams.

Advento šventėje dalyvavo apie šimtas svečių, pusę jų - vaikučiai nuo 0 iki 13 metų. Kalėdų senelio dovanėlės – visad lietuviškos. Jų išsigijimą pradėdame organizuoti jau nuo spalio mėnesio. Daugiau kaip 20 kg šokoladinių dovanėlių su Sauliaus Damčiko pagalba atkeliauja iš Šiaulių „Rūtos“ fabriko. Gražios pakuotės ir gardūs saldainiai yra labai laukiama dovana, kuri karūnuoja mūsų gražią, nuotaikingą ir kūrybingą Advento šventę.

Šveicarijos lietuvių vaikučius aplanko du Kalėdų seneliai – lietuviškasis iš Labanoro girios ir šveicariškas Samichlaus gruodžio 6-ąją.

Spektaklis „Ožka melagė“

Labai svarbu gražiai papuošti Kalėdinę eglutę

Spektaklio „Ožka melagė“ personažas - lapė

Advento šventė. Ritos Kaufmann nuotr.

Kalėdų senelis įteikia dovanėlę Mariui

Kun. Jono Juraičio (1926–2010) atminimas ir palikimas

Jūratė Caspersen

Kasmet nuo 2013 m. Naters miestelio (Valė kantone) Šv. Mauricijaus bažnyčioje spalio 31 d. yra aukojamos šv. Mišios už kun. Joną Juraitį ten gyvenančios lietuvaitės solistės Vegos Maščinskaitės dėka. Tik atsikėlus gyventi į šį kantoną ir sužinojusi, kad šiose apylinkėse gyveno ir kunigavo ilgametis Šveicarijos lietuvių kapelionas, ji ėmėsi prieš Visus Šventuosius kviesti tautiečius į Mišias, kuriose minimos ir kun. Jono Juraičio mirties metinės (mirė spalio 30 d.). Nuvykę į šv. Mišias, Šveicarijos lietuviai dažnai aplanko ir kunigo kapą Gluringeno kaimelio kapinėse.

Į Mišias susirenka ne tik Šveicarijos lietuvių, bet ir kun. J. Juraičio įkurto fondo lietuvių sielovadai remti „Seelsorgestiftung Litauen“ valdybos nariai bei jo buvę mokiniai. Fondo valdybai buvo pavesta įvykdyti paskutinę kun. Juraičio valią. Kadangi du asmeniniai kun. Juraičio albumai nebuvo niekam paskirti, jie per Vegą Maščinskaitę atiteko Šveicarijos lietuvių bendruomenei. Tai brangus palikimas. Abiejuose albumuose – asmeninės kun. Jono Juraičio nuotraukos iš studijų laikų Romoje. Jose – Jonas Juraitis su kolegomis Šv. Grigaliaus universitete, *Germanicum* kolegijoje, studentų išvykose, išskylaujant gamtoje ir kalnuose, savo raudonu rūbu išsiskiriantis iš lietuvių seminaristų Šv. Kazimiero kolegijoje.

Albumuose tarp nuotraukų pavyzdinčiai suklijuoti J. Juraičio pranešimai apie diakono ir kunigo išventinimus, kvietimas į pirmąsias aukojamas šv. Mišias. Jono Juraičio pirmasis aukojimas buvo už kenčiančią Tėvynę ir už kiekvieną su juo susietą krauju ir draugyste. Tuo pačiu – tai padėkos malda už jo rėmėjus, mokytojus ir ugdytojus.

Jonas Juraitis pasitraukė į Vakarus 1944 m. vasarą, būdamas tik aštuoniolikos. Pasiekęs Vokietiją, mokėsi Eichšteto (Eichstätt) Auštojoje teologijos-filosofijos mokykloje. Iš čia buvo pasiųstas studijoms į Romą. Gyvendamas *Germanicum* kolegijoje, Juraitis studijavo Šv. Grigaliaus universitete 1946–1950 m. Po filosofijos licenziato apsigynimo 1950 m. spalio 10 d. J. Juraitis buvo išventintas į kunigus. 1951 m. pradėjo sielovados darbą Šveicarijoje Valė kantone, bet tęsė studijas Grigaliaus universitete,

Jonas Juraičio (antras iš kairės) išventinimas

kur 1955 metais apgynė teologijos mokslų daktaro disertaciją.

Kun. Jonas Juraitis nuo 1954 m. iki beveik pat savo mirties buvo Šveicarijos lietuvių kapelionas. Šalia sielovadinės veiklos kun. Juraitis dėstė teologiją Siono kunigų seminarijoje ir filosofiją Pedagoginėje mokytojų ruošimo mokykloje bei valstybinėje „Spiritus Sanctus“ kolegijoje Brige. Profesoriaudamas jis beveik tris dešimtmečius rašė į krikščionišką spaudą, *Frater Leo* slapyvardžiu, spausdino sekmadienio pamokslus Valė kantono laikraštyje *Walliser Boote*.

Išėjęs į pensiją, kun. Juraitis beveik dešimtmečiui buvo grįžęs į Lietuvą; profesoriavo VDU Teologijos fakultete ir pakaitomis Kauno, Vilniaus ir Vilkaviškio kunigų seminarijose. Paskutinį savo gyvenimo dešimtmetį kun. Juraitis gyveno savo name Termen kaimelyje netoli Brigo. Palaidotas norėjo būti savo pirmojoje sielovados parapijoje – Gluringene.

Ir vis tik, tų dviejų albumų išlikimas lieka mįslė. Kun. Juraitis beveik nieko nepaliko apie save: nerašė memuarų, knygų, nedavė interviu, neįsiamžino jokių materialiu palikimo ženklų. Kodėl leista tiems dviem albumams išlikti beveik nepaliesiems? O gal čia nėra atsitiktinumo. Gal tos „Romos džiaugsmo ir vargo dienos“ (taip užrašyta ant vienos nuotraukos) buvo lemiamos jo tolimesniam gyvenimui ir todėl tokios brangios?

Greičiausiai Romoje J. Juraitis suvokė, kad yra ilgam atskirtas nuo savo šeimos ir tėvynės, kad teks gyventi karo pabėgėlio gyvenimą svetimam krašte, o studijų metai suformavo jį kaip kunigą.

Visam laikui Jonas Juraitis apibūdino savo tapatybę tomis dviem sąvokom – **KUNIGAS** ir **LIETUVIS**.

Diana Brunner Dešimtmetis aktyvios veiklos Šveicarijos lietuvių bendruomenėje

Jūratė Caspersen

Trečiabangiai Šveicarijoje pradėjo atsirasti iškart po geležinės uždangos griuvimo, keli atvyko kiek anksčiau, pasinaudojus palankiomis aplinkybėmis. Bet nebuvo taip lengva čia atvažiuoti, susirasti darbą, gauti leidimą gyvenimui. Tad apsigyvenusių skaičius pirmąjį nepriklausomybės dešimtmetį augo lėtai.

Diana į Šveicariją atvyko dirbti *Au Pair*, gana greitai susipažino su savo būsimu vyru ir 1995 metais sukūrė šeimą. Tad daugiau kaip pusę savo gyvenimo ji praleido čia, kur gimė jos vaikai – Dominykas ir Patricija – dabar jau suaugę ir savarankiški studentai.

„Beveik visus čia pragyventus metus skyriau visuomeninei veiklai“, – apibendrina Diana savo gyvenimą Šveicarijoje. „Kai gimė vaikai, buvau mamų ir vaikų klube, paskui savo mieste tėvų klubo valdyboje, kur organizavome įvairiausių renginių vaikams. Tada atėjo eilė Šveicarijos lietuvių bendruomenės valdybos darbui. Dar ilgus metus buvau reformatų bažnyčios sekmadieninės mokyklos mokytoja. Taip pat labai aktyviai dalyvavau savo kaimo, kuriame tada gyvenome, sporto bendruomenės gyvenime; buvau jos valdyboje, su kaimo vaikais dalyvaudavome visose įmanomose varžybose, bėgimuose ir turnyruose. Tai buvo labai aktyvūs mano gyvenimo Šveicarijoje metai, per kuriuos labai daug išmokau ir daug ką patyriau“.

Tad čia tik apie dalį to aktyvaus gyvenimo metų, kuriuos ji paaugojo Šveicarijos lietuvių bendruomenei. Beveik dešimtmetį teko darbuotis greta; ištis yra kuo pasidžiaugti ir pasididžiuoti.

Į ŠLB veiklą Diana įsijungė apie 2001-uosius. Tų metų gruodžio mėnesį išėjusio pirmojo atkurto „Šveicarijos lietuvių žinių“ numeryje Diana minima kaip narė, kuri ne tik dalyvauja renginiuose, bet ir padeda juos organizuoti. 2002 m. jau buvo išrinkta į ŠLB valdybą.

Sakoma, kada darbai kalba patys už save – autoriaus pristatinėti nebereikia. Užtenka tik

Diana Brunner su mama Augenija Thormann per Šimtmečio parodos atidarymą Vilniaus rotušėje

pasirašyti.

Paklausta, kuo jai pačiai reikšmingas darbas ŠLB veikloje, atsakymas buvo, kad ŠLB buvo jos namai ir jos gyvenimas; darė viską, ką reikėjo daryti, jei ko nors nemokėjo, tai išmoko bedarydama, nes tai jai buvo svarbu. Daug kas iš tos veiklos įstrigę atmintin: tai ir lietuviško sekmadieninio darželio-mokyklėlės atidarymas Ciuriche, ir žurnalo „Šveicarijos lietuvių žinios“ leidyba, ir ŠLB apybraižų knygos rašymas, ir Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą ir NATO šventė Sihlwald'e, Advento ir Vasario 16-osios švenčių organizavimas, Lietuvos menininkų globojimas viešnagių Šveicarijoje metu.

D. Brunner, H. Graf ir J. Caspersen LR ambasados renginyje. 2007m. ŠLB archyvo nuotr.

ŠLB NARIŲ PORTRETAI

Nors čia tik dalis to, prie ko ji ženkliai prisidėjo, Diana darė daug reikšmingo, bet iš išorės nelabai matomo darbo: buvo atsakinga už visą bendruomenės administraciją, tvarkė finansus, siuntė bendruomenės nariams informaciją ir kvietimus į šventes. Beveik nei vienas renginys nepraejo be jos pagalbos, ji daug metų rūpinosi bendruomenės žurnalo „Šveicarijos lietuvių žinios“ leidyba. Ji pradėjo ŠLŽ maketuoti 2003 metais nuo Nr. 4 ir iki pat Nr. 32 (2018), kažkuriuo metu buvo jo redaktorė. Iš pradžių šis darbas buvęs labai sunkus, nes pradėta nuo nulio. Tik didžiulis pasitenkinimas paėmus naują, dar spaustuvės dažais kvepiantį numerį, suteikdavo kantrybės tobulėti, kol ji pradėjo jausti, kad tapo laikraščio dalimi, kaip ir laikraštis tapo jos dalis.

Tarp žurnalo leidybos dukart per metus būdavo daugelis ir kitų renginių bei sumanymų. Bendruomenėje daugėjo jaunų šeimų su vaikučiais, reikėjo rūpintis jų lituanistiniu švietimu. 2005 m. Ciuriche duris atvėrė lituanistinė mokyklėlė „Lituanica“. Diana buvo viena iš įkūrėjų ir mokytojų. Čia Diana dėstė „Tėvynės pažinimo“ pamokėles, kur mokė vaikučius tradicinių lietuvių liaudies žaidimų, ratelių, aiškino Lietuvos simbolių reikšmę, piešė, darė darbelius. Mokymo medžiagą reikėjo pasiruošti pačiai, daug kas buvo daroma pirmą kartą. Aprašydama mokyklėlės veiklą ŠLŽ nr. 10 (p.10), Diana išvardijusi keletą lietuviškų ratelių ir dainelių pavadinimus, rašė: „visa tai kažkada būdama vaikas ir dainavau, ir žaidžiau vaikų darželyje. Niekada nebūčiau pagalvojusi, kad tai teks daryti jau būnant suaugus. Tuo labiau, lietuviškus papročius ir žaidimus aiškinti lietuviškoje sekmadieninėje mokyklėlėje Šveicarijoje... kur tas gyvenimo vingiuotas kelias tik nenuveda“.

Negana to, buvo užsimota plačiau. Ne visada galėjome bendruomenėje sau leisti kviesti vaikams aktorius iš Lietuvos, kaip dabar. Ir čia Diana sugalvojo išeitį. Prikalbinusi ŠLB tėvelius Jovitą, Rimą ir Giedrį, įkūrė „Bičiulių teatrą“ ir per 2007 m. Advento šventę mūsų mažiesiems parodė spektaklį, pati sukūrė lėles ir dekoracijas.

Ji yra tiesiog multi-talantas: ir rašo, ir tapo, ir fotografuoja, ir projektuoja. Visi ŠLB atributai yra sukurti Dianos Brunner: ir logotipas, ir štampos, ir krepšinio sirgalių marškinėliai, ir net konkurso būdu renkant ŠLB vėliavos dizainą, laimėjo sukurtas Dianos.

Įsimintina Kalėdinė mugė „Venite“ 2005 metais. Lucernos miestas rengė tarptautinę mugę, kurioje

Lituanistinės mokyklėlės „Lituanica“ įkūrėjos Diana Brunner (dešinėje) ir Jūratė Caspersen mokytojų seminare Vilniuje 2006m. ŠLB archyvo nuotr.

kvietė įvairias tautas kalėdinių kioskelių miestelyje pristatyti savo šalį. LR konsulas parūpino lietuviškos produkcijos, o visa kita reikėjo paruošti patiems. Už Lietuvos kioską buvo atsakinga Diana su savo vyru Hugo. Išstis tris dienas jie praleido toje mugėje su kitų 20 šalių atstovais. Nors Lietuvos kioskas buvo įspraustas tarp tokių egzotiškų šalių kaip Singapūras ir Senegalas, prie mūsų kioską nuolat būriavosi po 20-30 žmonių, smalsavo ir grožėjosi jos išradingomis dekoracijomis ir greičiausiai pirmą kartą ragavo lietuviškos juodos duonos, alaus ir šakočio. Lietuvos kioskas buvo apdovanotas pinigine organizatorių premija „už pavyzdinį lankytojų aptarnavimą ir gerą prekių pristatymą“, o Lietuvos kioskelio nuotrauka puikavosi šveicarų spaudoje.

Praeito dešimtmečio antroje pusėje ŠLB nebuvo tiek narių, mokančių solidarumo mokestį, kiek šiandien ir nebuvo sukaupta atsargų mūsų kasoje, tad apie svečių apgyvendinimą viešbučiuose nebuvo nė kalbos. Juos apgyvendindavome savo namuose, ne retai perstatydami baldus ir įrengdami laikinus miegamuosius. Tokia duoklė neaplenkė ir Dianos namų. Jos namuose 2007-aisiais 5 dienas viešėjo net šeši Alytaus miesto teatro aktoriai, atvykę su spektakliu ŠLB Vasario 16-osios šventei, o 2012 m. ir visa kapela „Varpena“ iš Jonavos.

Dianai darbuojantis ŠLB valdyboje, jau rašėme gyvąją bendruomenės istoriją. 2007 m. buvo atidengta atminimo lenta Jonui Mačiuliui Maironiui ant St. Charles Hall vilos Meggen'e, o 2008-aisiais, ŠLB valdyba, bendradarbiaudama su Lietuvių kalbos institutu ir Lietuvių institutu, surengė Lietuvių kalbos tarptautinę konferenciją per tris Šveicarijos universitetus (Fribūro, Berno ir Ciuricho), siekiant atgaivinti ilgametę lietuvių kalbos dėstymo tradiciją Šveicarijoje.

ŠLB NARIŲ PORTRETAI

Mūsų bendruomenės aktyvistų pasiaukojamas darbas neliko nepastebėtas ir Lietuvoje. 2008 m. Vasario 16-osios proga Diana Brunner buvo apdovanota Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (TMID) garbės sidabro ženklu „Už nuopelnus“ už aktyvią ir prasmingą veiklą puoselėjant ir skleidžiant Lietuvos kultūrą Šveicarijoje. Bet tie darbai buvo tik įsibėgėjimas. Artėjo Lietuvos vardo tūkstantmečio metai. ŠLB veiklos ir darbų užmojai buvo ne eiliniai. Pradėjus bendrauti su Lietuvos rašytojais, subrandinome mintį, kad reiktų parašyti apybraižų knygą apie Šveicarijoje gyvenusius, studijavusius ir kūrčius Lietuvos rašytojus. Taip per 8 mėnesius gimė „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“. Diana rašė apie Vincą Mykolaitį Putiną, jo studijas Fribūro universitete ir aktyvią visuomeninę veiklą studentų draugijoje „Lituanica“.

Diana Brunner gimtinėje su ŠLB paroda. Jonavos r. meras E. Sabutis (k.), Šveicarijos km. bendruomenės pirm. J. Jokimas. D. Kasparavičienės nuotr.

Po 8 metų aktyvios kasdieninės veiklos ŠLB valdyboje (2002-2010), Dianai norėjosi pokyčio. Ji vis dar muketavo „Šveicarijos lietuvių žinias“, paveikslavo ŠLB renginius, kūrė skrajutes – kvietimus į bendruomenės šventes.

Užaugus vaikams, Diana nuo visuomeninės organizacinės vis labiau linko į kūrybinę veiklą. Visad mėgusi fotografuoti, piešti, lipdyti, dabar tam skiria daug dėmesio ir laiko.

Artėjant Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui, ieškojome tinkamos dovanos Lietuvai. Sugalvojome parengti kilnojamąją fotografijų parodą „Lietuvių Šveicarija“ keliausiančią po Lietuvos miestus ir miestelius. Diana kartu su Ilona Katkiene paruošė istorinių nuotraukų koliažus, padėjo organizuoti fotografijų atrankos konkursą, sukūrė parodos skrajutę. Jubiliejinių metų rugsėjo mėnesį ši paroda buvo eksponuojama jos gimtojoje Jonavoje, kurios pristatyme ji taip pat dalyvavo.

2018-ųjų vasarą, kai Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB) pakvietė diasporos menininkus dalyvauti konkurse Pasaulio lietuvių meno kūrėjų parodai Vilniuje, Diana komisijai pristatė net penkių technikų kūrybinius darbus, iš kurių buvo atrinkta skulptūra, pavadinimu „Kaip gyvenimas“.

ŠLB niekada nebuvo didelė bendruomenė, bet joje visad pakako talentingų ir pilietiškų tautiečių. 2016 metais Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Raimundas Paliukas, lankydamasis Lietuvos Respublikos ambasadoje Berne, tarp 3 komiteto paskirtų padėkų už aktyvią visuomeninę veiklą puoselėjant lietuvių kultūrą Šveicarijoje ir stiprinant ryšius su Lietuva įteikė Dianai Brunner.

Diana Brunner ir LR Seimo narys R. Paliukas Berne. 2016 m. ŠLB archyvo nuotr.

Kultūra – neatsiejamą MAŽŲJŲ valstybių DIDŽIOSIOS diplomatijos dalis

Ambasadorė Valentina Zeitler

Pranešimas skaitytas 2018 m. balandžio 13d. Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salėje
Tarptautinėje Kultūros dienos konferencijoje.

Šiandien savo pasisakyme neturiu tikslo atsiskaityti apie nuveiktus ar numatytus darbus kultūros srityje, norėčiau, kad trumpas pasisakymas paskatintų kartu mąstyti ir padėtų ateityje surasti efektyviausias veiklos kryptis. Per diplomatinės tarnybos laikotarpį teko ilgokai dirbti Austrijoje, Vokietijoje, Ukrainoje ir pastaruosius trejus metus – Šveicarijoje. Kiekviena šalis labai skirtinga savomis tradicijomis, papročiais ir savita kultūra. Per ilgus darbo metus puikiai suvokiau ir manau, kad niekam nereikia per daug ilgai aiškinti ir tikinti, kad kultūra – viena svarbiausių viešosios diplomatijos politikos kryptių. Per kultūros sklaidą, pasitelkiant žiniasklaidą, įvairius renginius, skaitant paskaitas, susitinkant su visuomene ir t.t., formuojamas valstybės įvaizdis. Per kultūrą mes galime veiksmingiausiai pristatyti savo mažą šalį, atskleisti jos gyvenimo būdą, žmonių mąstymą ir nebijoti parodyti sąsajas su kitomis šalimis.

Šiais laikais vis didesnę vaidmenį vaidina **ATMINTIES GALIA**. Žmonės įsidėmi tai, kas paliečia jų širdis. Per emocijas galime suvirpinti giliausias sielos gelmes, skleisti idėjas, vertybes, užmegzti dialogą ir bendradarbiauti.

Globaliame pasaulyje mažoms valstybėms labai svarbu neprarasti savo autentiškumo. Šių dienų politiniame gyvenime tai tapo vienu iš svarbiausių populistų argumentų. Žmonės gąsdinami, jog Europos Sąjungoje praras tradicijas, savąjį veidą, taps vieninga amorfine mase. Kad taip neįvyktų – svarbu kasdieniame darbe nuolat prisiminti ir priminti, kad kiekviena šalis turi savo kultūrą ir tradicijas. Ir tuo turime pasinaudoti, puoselėti ir neleisti užgesti pačiai mažiausiai kibirkštei. Neretai, būtent per kultūrą žmonės atpažįsta ir identifikuoja šalį. Austrija – siejama su Štrausu ir jo valsais, Mocartu, ir net ... jo vardu pavadintais šokoladiniais saldainiais su pistacijomis ir marcipanu (vok. Mozartkugel). Lietuva žinoma savo baroku, gintaru ir linu. Šveicarija – mano akimis

Ambasadorė Valentina Zeitler

išsiskiria iš kitų savo politine kultūra, tiesiogine demokratija, pagarba žmonių nuomonei ir politikai, kurie, neturėdami kito pasirinkimo, privalo į ją įsiklausyti. Alpių šalyje tam pamatai padėti prieš 500 metų, o mes turime tai dar pasiekti.

Visur, kokioje šalyje bedirbau, pagrindiniai Lietuvos kultūros skleidėjai buvo ir yra: ambasados, lietuvių bendruomenės ir garbės konsulai. Laimingos tos diplomatinės atstovybės, kuriose yra dar ir kultūros atašė, tuomet šis darbas – profesionalus ir, esu tikra, padeda formuoti žmonių nuomonę apie mūsų šalį, jos kultūrą, supažindina su mūsų literatūra, muzika, pristato įvairių sričių meno kūrėjus. Tačiau, patikėkit manimi, ir mažose ambasadose galima nemažai nuveikti, tereikia išradingumo, išmonės, iniciatyvos ir... šiek tiek darbo.

Kai kada svarbu pradėti nuo mažų dalykų. Esu tikra, kad ne vienos moters širdį Berne suvirpino jaunos lietuvaitės dizainerės Inesos, gyvenančios Šveicarijoje, Ambasados organizuotame renginyje, skirtame tautiniam kostiumui, iš nuostabaus

lietuviško lino siutos tunikos, patraukusios šveicarių akį savo minimalizmu ir kokybe. Moterys atidžiai apčiupinėjo ir apžiūrinėjo kiekvieną siulę ir stebėjosi, kaip dailiai Lietuvoje pagaminti drabužėliai. Ir tai labai svarbu, nes Šveicarijoje vertinama kokybė, unikalumas ir natūralios medžiagos. Neatsitiktinai jau šiandien turime rezultatą – Šveicarijos gamintojai noriai užsako ir perka lietuvišką liną, pradėjo domėtis kitų, žymių ir mažiau žymių, lietuvių dizainerių darbais.

Kaip jau minėjau, svarbų vaidmenį propaguojant kultūrą, supažindinant su mūsų šalies tradicijomis ir istorine praeitimi, vaidina lietuvių bendruomenės užsienyje.

Atvykusi į Šveicariją, su džiaugsmu pamačiau, kaip toli nuo Tėvynės puoselėjama jos istorinė praeitis, stengiamasi palaikyti ryšius ir neatitrūkti nuo realijų Lietuvoje. Kiekvienas Šveicarijos lietuvių bendruomenės darbas – tai didžiulis indėlis, populiarinant Lietuvos vardą ir pakeliant jos prestižą. Ant mano stalelio Ambasadoje nuolat guli viena knyga. Kai paimu ją į rankas, visuomet atvertusi pirmą puslapį perskaitau: parengė Šveicarijos lietuvių bendruomenė. Sugrįžimų apybraižos. „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“. Šis rinkinys, išleistas lietuvių ir vokiečių kalbomis, į kurį įdėta ne tik daug darbo, bet ir širdies dar kartą patvirtina, kad nėra nieko vertingesnio, kaip surasti ir pamatyti sąsajas tarp tėvynės ir naujai kuriamo gyvenimo kitur, pagerbti savo šalies istoriją ir jos žmones. Būtent žemiečių, prieš dešimtmečius pabuvojusių Šveicarijoje dėka, mūsų sąmonėje susiformavo romantiškas šios šalies įvaizdis. Maironio eilės apie ežerą prie Keturių kantonų lydėjo mus dar mokykloje. Ir nors, kaip rašė Maironis „Nuo viršaus Rigi Kulmo, aukščiau debesų, išmatyti negali Lietuvos...“, tačiau Šveicarijoje gyvenantys tautiečiai išlaiko ją savo širdyse. Rasime Šveicarijoje ir bendruomenės iniciatyva įrengtą atminimo lentą, primenančią, kad čia kurį laiką gyveno Maironis. Mūsų tautiečiai neužmiršta ir nepriklausomos Lietuvos kūrėjų: diplomato, daktaro Jurgio Šaulio ir prelato Kazimiero Šaulio, ilgokai gyvenusių Šveicarijos Luganos mieste. Praeitų metų spalį, paminėdami Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmetį, Ambasada kartu su lietuvių bendruomene surengė konferenciją, skirtą Jurgio Šaulio ir Kazimiero Šaulio atminimui. Į renginį susirinko gausus abiejų šeimų giminių būrys iš Lietuvos ir kitų Europos šalių, lietuvių bendruomenės atstovai. Apie abiejų signatarų gyvenimą ir veiklą įvykusioje konferencijoje išsamiai papasakojo Signatarų namų direktorė Meilė Peikštenienė, Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Jūratė Caspersen, artimi giminės – Česlovas Tarvydas ir Ramutė Kazlauskienė. Prie prelato Kazimiero Stepono Šaulio atminimo lentos ir dr. Jurgio Šaulio kapo Castagnolos kapinių kolumbariume renginio daly-

“Atvykusi į Šveicariją, su džiaugsmu pamačiau, kaip toli nuo Tėvynės puoselėjama jos istorinė praeitis, stengiamasi palaikyti ryšius ir neatitrūkti nuo realijų Lietuvoje. Kiekvienas Šveicarijos lietuvių bendruomenės darbas – tai didžiulis indėlis, populiarinant Lietuvos vardą ir pakeliant jos prestižą”.

viai padėjo gėles.

Iš pirmo žvilgsnio nedideli darbai, ugdantys pagarbos jausmą savajam kraštui ir jo žmonėms, ilgam išlieka atmintyje.

Prie aukštai kalnuose pasislėpusių mažųjų Leisino kapinių akmeninės tvoros taip pat bendruomenės ir jos pirmininkės, nenuilstamos Jūratės Caspersen iniciatyva pritvirtintos atminimo lentos, bylojančios, kad čia paskutinę savo gyvenimo vietą surado mūsų žemiečiai: pirmasis Lietuvos filosofas, tautinio atgimimo skelbėjas Ramūnas Bytautas (1886–1915), kiek vėliau – Lietuvos moderniosios tapybos pradininkas Antanas Samuolis (1899–1942). Jų gyvenimas blykstelėjo ryškia žvaigžde ir amžinai užgeso čia, tolimoje Šveicarijoje. Viltis atvedė į šią šalį. Vieni, kaip diplomatas ir poetas Jurgis Baltrušaitis, ilgokai prisiminė dienas, praleistas prie Ženevos ežero jaukiame Vevė miestelyje, kur ne tik atgavo jėgas, bet ir, pagautas įkvėpimo, sėkmingai kūrė. Būtent čia gimė pirmasis eilėraščių rinkinys. Kitiems pasisekė mažiau, jie – ligos pakirsti visiems laikams pasiliko Šveicarijos žemėje. Todėl ir yra labai svarbu juos prisiminti ir priminti kitiems, kad tarp mūsų šalių yra nusitiesusi nematoma, kartais ir skausminga, bet tvirta gija. Esu tikra, kad kada nors atsiras iniciatoriai ir Jurgis Baltrušaitis bus pagerbtas Vevė mieste šalia Gogolio ir Čaplino.

Ambasada siekė, kad renginiai būtų prasmingi ir paskatintų kiekvieną, atsidūrusį toli nuo tėvynės, neužmiršti savųjų šaknų. Per trejus paskutiniuosius metus gimė graži tradicija: minint liepos 6-ąją Valstybės – Karaliaus Mindaugo karūnavimo – dieną tautiečiai susitinka su Lietuvos istorikais ir reikia tik stebėtis, kaip žingeidžiai gaudomas kiekvienas jų žodis. Žvilgsnis į senąją valstybės istoriją domino ir domina Šveicarijos lietuvių bendruomenę ir jos draugus. Profesorių Aivo ir Raimondos Ragauskų, Valdovų rūmų direktoriaus pavaduotojos Jolantos Karpavičienės pranešimuose ir diskusijose aptarti Radvilų atstovų nuopelnai, kuriant Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę, jų pastangos, saugant valstybės savarankiškumą, pasakojimai apie moteris viduramžiais, supažindinimas su Valdovų rūmų Vilniuje istorija ir veikla, kultūros paveldu –

Ambasadorė Valentina Zeitler Berne 2018 m.
Valdonės Meylan nuotr.

“Ar žinote, kad iš Šveicarijos atvykęs profesorius J. Eretas įkūrė Lietuvos žinių agentūrą ELTA?”

Ar žinote, kad pirmąjį popieriaus malūną Vilniuje pastatė šveicarai?”

Išgirdus šiuos klausimus ir man atsiradęs smalsumas paskatino parašyti knygą „Tužli pinigų galia““

geriausias pavyzdys, kaip galima paskatinti domėtis šalies istorija, jos praeitimi ir kultūros klestėjimu. Šiandien paminėjau tik labiausiai įsimenančius Ambasados renginius, sveikintinas ir gerbtinas lietuvių bendruomenės iniciatyvas, nes jų yra įvairių ir kiekvienas palieka savo, kad ir nedidelį, bet ženklų pėdsaką žmonių atmintyje. Tai ir yra mūsų viso darbo prasmė ir tikslas.

Mes esame dėkingi Šveicarijoje esantiems Garbės konsulams. Vienas iš jų įsikūręs Ciuriche, kitas – Ženevoje, tačiau šių žmonių dėka nuosekliai jau kelis metus iš eilės ugdomi jaunieji talentai iš Lietuvos, kviečiami žymūs muzikantai, kiti atlikėjai, sėkmingai atstovaujantys mūsų šaliai.

Žmonės labai domina tarp valstybės esamos istorijos ir kultūros istorinės sąsajos. Ir kuomet paklausi - ar žinote, kad... - ir iš karto atsiranda smalsumas.

Ar žinote, kad Šveicarijoje studijavo mūsų poetai, rašytojai, dvasininkai, čia gimė jau minėtos Maironio eilės, ne vienas J. Baltrušaičio poezijos rinkinys, čia gydėsi ir kūrė Jonas Biliūnas, viešėjo Salomėja Nėris, Vincas Mykolaitis - Putinas. Galima būtų paminėti dar ne vieną mums gerai žinomą vardą.

Ar žinote, kad iš Šveicarijos atvykęs profesorius J. Eretas įkūrė Lietuvos žinių agentūrą ELTA?

Ar žinote, kad pirmąjį popieriaus malūną Vilniuje pastatė šveicarai?

Išgirdus šiuos klausimus ir man atsiradęs smalsumas paskatino parašyti knygą „Tužli pinigų galia“, surasti gana netikėtus, senokai užmirštus Lietuvos ir Šveicarijos istorijos, kultūros sąlyčio taškus. Būtent šios šalies istorija ir kultūra padėjo suvokti, koks ilgas ir sudėtingas buvo šios šalies kelias, kurį nulėmė laisvės troškimas, jos puoselėjimas ir siekis patiemis nuspręsti savąjį likimą. Dabartinę šalį suformavo prieš penkis šimtus metų padėti tvirti pasitikėjimu žmonėmis ir per tiesioginę demokratiją jų valios vykdymu grįsti pamatai.

Ir tokių pavyzdžių galime surasti pakankamai. Neseniai žiniasklaidoje perskaičiau, kaip BBC žurnalistas pamatė ir pasauliui pristatė Lietuvą. Jam labiausiai įsiminė du dalykai: BITĖS ir LIETUVIŲ KALBA. Perskaičiusi straipsnį supratau, kaip kartais svarbu kitomis akimis pažvelgti į save, į gimtąjį kraštą. Ir pralinksmino iš karto gimusi diskusija – ne, bitės mums nebūdingos, ne jos svarbiausios mūsų istorijoje ir kultūroje. Nesiginčysiu. Mano supratimu, ne tame esmė. Svarbu, kaip mus mato ir vertina kiti, kokie mes esame, kokią Lietuvą norime parodyti Europai ir pasauliui. Ir jeigu dėl bičių mus aplankys daugiau žingeidžių žmonių, būtinai surasime ir joms vietą savoje istorijoje ir kultūroje. Pernai sveikinau Berno uni-

versitete vykusios baltistų konferencijos dalyvius. Ir žinote, kas mane labiausiai sujaudino šiame renginyje. Nedideliame ir kukliame priėmime, surengtame po renginio mūsų Ambasadoje, vienas žymus baltistas iš Italijos Pietro U. Dini, parašęs išsamų 700 puslapių veikalą apie Baltijos kalbas, dėkodamas už parodytą dėmesį, ištare: „Jūsų maža tauta gali didžiulis didžia kalba“. Ir čia vėlgi grįžtu prie BBC žurnalisto: mes turime kuo didžiulis ir turime apie ką papasakoti – apie savo gilius iš viduramžių atėjusius papročius, apie savo kalbą ir... apie bites.

Kultūra - neatsiejama mūsų gyvenimo dalis, sunku pervertinti jos poveikį šiame sudėtingame globaliame pasaulyje. Mąstanti visuomenė, politikai ir diplomatai tai supranta ir šiandien galima išgirsti pačių netikėčiausių pasiūlymų. Netgi keliama idėja, jog tradicinė diplomatija gali prarasti vietą šiandieniniame pasaulyje, nes vis svarbesniu dalyku tampa šalies įvaizdis, per kurį įgyjama įtaka kitiems tarptautinės sistemos nariams. Tik reikia nebijoti pasirinkti gal kiek netradicinį, bet, patikėkit, tikrai dėmesio vertą kelią.

Noriu padėkoti Lietuvai, sudariusiai galimybę dirbti įdomų ir prasmingą darbą. Kiekvienoje šalyje stengiausi įžvelgti tai, kas gali būti mums įdomu, naudinga ir siejama su bendra istorija. Iš tos patirties gimė ne viena knyga, kurias mielai dovanuju bibliotekoms ir pristatau susitikimuose, nes, tik geriau pažindami savo ir kitų kultūrą, galime geriau vienas kitą suprasti, pateisinti, įgyti pasitikėjimą, paskatinti žmones domėtis istorija, kasdieniniu gyvenimu, įsigilinti į problemas ir mūsų rūpesčius.

LIETUVIŠKOS BIRBYNĖS - trio koncertas Švandene

ŠLB info

Glarus kantone gyvenanti pianistų Vilmos ir Daniel Zbinden šeima dalijasi savo aistra muzikai ne tik didesiose koncertų salėse, bet ir su savo aplinkos žmonėmis. Jų koncertai skamba ir Lietuvoje, ir Šveicarijoje, į programą įtraukiant abiejų šalių kompozitorių kūrinius ir atlikėjus.

2018m. lapkričio 4 d. Švandene (Schwanden, Glarus kantone) Kultūros klubas Glarus Süd pakvietė muzikos mylėtojus į lietuviškos Birbynės-trio koncertą. Jį atliko Vilma Zbinden (fortepijonas) su dviem muzikais iš Lietuvos - Eugenijumi Čipliu (birbyne) ir Viktorija Zabrodaite (fleita). Daniel Zbinden vedė renginį, pasakodamas ne tik apie muzikinius kūrinius scenoje ir jų kompozitorius, bet ir apie lietuvišką instrumentą - birbynę.

Per septynias dešimtis susirinkusiųjų klausėsi Georgo Philippe Telemann Sonatos bei Dmitrijaus Schostakowitsch kūrinių fleitai, birbynei ir fortepijonui; Joachim'o Raff, Aleksandro Rosenblatt ir Benjamino Gorbulskio kūrinių, atliekamų šiais instrumentais.

Lietuviškos birbynės koncertas Glarus kantone

Koncertui pasibaigus buvo pasivaikšta vynu taure ir lietuviškais skanėstais, tarp kurių buvo varškės sūris su medumi ir šakotis. Susikaupusi muzikai auditorija staiga atgijo foje ragaudama, klausinėdama lietuvių ir pati aptarinėdama, kas tai ir iš kur. Didis malonumas matyti, kaip privačios iniciatyvos *Novembermatinée* pavirto didžiosios diplomatijos ir tautos pažinimo popiete.

Oficialiai atidarytas

Lietuvos Respublikos konsulas Ženevoje

ŠLB info

2 or8 m. rugpjūčio 6 d., Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, siekiant taupyti lėšas, buvo uždaryta Lietuvos Respublikos ambasada Šveicarijos Konfederacijoje ir vietoj jos įsteigtas Lietuvos Respublikos konsulas Ženevoje, kuris pradėjo veikti nuo rugpjūčio 7 d.

Lapkričio 27 d. konsulas buvo oficialiai atidarytas. Atidarymo šventėje dalyvavo Užsienio reikalų viceministras Darius Skusevičius, ambasadorius Andrius Krivas ir gausiai susirinkę vietos lietuviai. Jis įsikūrė Lietuvos Respublikos nuolatinės atstovybės prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų patalpose. Šios dvi Lietuvos atstovybės jau buvo po vienu stogu iki įsteigiant ambasadą Berne 2007 m.

Renginys prasidėjo „Tautiška giesmė“ ir viceministro sveikinimu. „Uždarius Lietuvos ambasadą Berne, buvo siekiama išlaikyti konsulinę paslaugų teikimo ir rūpinimosi Lietuvos piliečiais Šveicarijoje tęstinumą. Todėl buvo nuspręsta įsteigti Lietuvos konsulatą Ženevoje“, – gausiai susirinkusiems renginio svečiams minėjo viceministras. „Konsula-

Ritos Petkevičienės nuotraukoje: viceministras Darius Skusevičius ir Lietuvos konsulas Ženevoje Eduardas Petkevičius

tas pasirengęs suteikti visokeriopą pagalbą Lietuvos piliečiams, gyvenantiems Šveicarijoje, yra ir išliks atviras visiems“, – savo pasisakyme užtikrino konsulas Eduardas Petkevičius.

Šveicarijos Migracijos sekretoriato duomenimis, 2018 metų pabaigoje Šveicarijoje gyveno per 2500 Lietuvos piliečių.

LR konsulato atidarymas. „Tautiška giesmė“ su Vega Maščinskaite. Ritos Petkevičienės nuotr.

Lietuviškos Ženevos kronika.

2018 metų birželis – gruodis

ŠLB info

Prof. Jonas Ruškus

Birželio 12 dieną Niujorke, Jungtinių Tautų būstinėje vykusiuose rinkimuose į Ženevoje veikiančią JT Neįgaliųjų teisių komitetą Lietuvos atstovas profesorius Jonas Ruškus perrinktas antrai kadencijai. 2014 metais prof. J. Ruškus tapo pirmuoju Lietuvos atstovu, išrinktu į Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komitetą. Komitetą sudaro 18 nepriklausomų neįgaliųjų teisių ekspertų. Asmenų su negalia teisių konvenciją šiuo metu yra ratifikavusios 177 šalys. Jis yra Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto Socialinio darbo katedros profesorius, mokslo monografijų ir studijų, tarptautinių publikacijų autorius, pripažintas asmenų su negalia teisių ekspertas. Profesinį ir asmeninį gyvenimą prof. J. Ruškus paskyrė asmenų su negalia teisių užtikrinimui bei socialinės atskirties mažinimui.

Nuotraukose: Respublikos Prezidentė įteikia valstybinius apdovanojimus prof. Mūzai Rubackytei ir Lietuvos garbės konsului Michel Sogny.

Liepos 6-ąją, minint Valstybės dieną, Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė pagerbė aukštais valstybiniais apdovanojimais už nuopelnus Lietuvai keletą su lietuviška Ženeva glaudžiai susijusių asmenų. Nuoširdžiausi sveikinimai neprilygstamai pianistei Mūzai Rubackytei, asmenų su negalia teisių gynėjui prof. Jonui Ruškui, Lietuvos garbės konsului, muzikos pedagogui ir mecenatui Michel Sogny, Europos branduolinių tyrimų organizacijos (CERN) bendradarbiui fizikui Christoph Schäfer ir buvusiam CERN generaliniam direktoriui prof. Rolf-Dieter Heuer!

Nuotraukose: parodos autorės dr. Eglė Kačkutė ir Marina Cavazza; parodos fragmentas.

Rugsėjo 10 - 21 dienomis Tautų rūmuose Ženevoje vykstant Žmogaus teisių tarybos sesijai veikė fotografijų paroda „Dirbančios motinos portretas“. Paroda yra bendras Lietuvos mokslininkės dr. Eglės Kačkutės ir Italijos fotografės Marina Cavazza meninis projektas, atspindintis motinystės, motinos identiteto, lyčių lygybės, karjeros ir šeimos balanso globaliame pasaulyje, moterų ir vaikų teisių problematiką. Paroda tapo gražiu įnašu į Jungtinių Tautų biuro Ženevoje kultūros renginių programą.

Atlikėjų iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos pasirodymas Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijoje

Rugsėjo 24 d., prasidėjus 58-ųjų Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) generalinių asamblėjų sesijai, iškilmingu renginiu paminėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomų Respublikų 100-mečio jubiliejai. Renginyje dalyvavo ir į 800 jo svečių kreipėsi Lietuvos kultūros ministrė Liana Ruokytė-Jonsson. Baltijos šalių kultūrą pristatė Sauliaus Petreikio vadovaujamas atlikėjų iš Baltijos šalių kolektyvas su muzikine programa „Trys vėjai“, jungiančia modernią muziką su istoriniu muzikiniu paveldu, renginio svečiams pristatytos Baltijos šalių kulinarinės tradicijos. Parodoje „Kūryba ir inovacijos, įkvėptos gamtos“, kuri buvo eksponuojama PINO būstinėje visą asamblėjų sesijos laikotarpį, pristatyti visų trijų šalių inovatyvūs produktai ir dizainas.

Profesorę Dalią Leinartę sveikina Lietuvos nuolatinis atstovas JT biure Ženevoje ambasadorius Andrius Krivas.

Lapkričio 8 d. Lietuvos nuolatinė atstovybė prie JT biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje JT rūmuose surengė priėmimą, skirtą profesorės Dalios Leinartės pirmininkavimo Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetui (CEDAW) sėkmingai pabaigai ir profesorės 60 metų jubiliejui pažymėti. Profesorė Leinartė vadovavo Komitetui dvejus metus.

Nuotraukose: mugės akimirkos

Lapkričio 20 dieną Tautų rūmuose Ženevoje Lietuvos nuolatinė atstovybė atidarė stendą Jungtinių Tautų moterų gildijos surengtoje kasmetinėje labdaros mugėje, kuri, kaip ir ankstesniais metais, sulaukė didžiulio populiarumo. Lietuvą renginyje reprezentavo įmonių „Šerkšno medus“, „Biržų duona“, Panevėžio „Linės“, „Unikalūs vaizdas“ gaminiai, talentingų lietuvių Šveicarijoje, Belgijoje ir pačioje Lietuvoje pagaminta Kalėdų atributika. Didelį lankytojų susidomėjimą sužadinusį Lietuvos stendą mugės metu aptarnavo Nuolatinės atstovybės darbuotojai, jų šeimų nariai, praktikantai ir Šveicarijos lietuviai, pasipuošę tautiniais kostiumais. Mugėje dalyvavo per 70 šalių, siūlydamos lankytojams savo pramonės, menininkų ir amatininkų gaminius ir tradicinės virtuvės patiekalus. Mugės metu surinktas lėšas JT Moterų gildija skiria kaip labdarą vaikų ugdymo, mokymo ir gydymo įstaigoms bei projektams mažiausiai išsivysčiusiose šalyse.

Lietuviškas stendas tradiciniame renginyje Pasaulio prekybos organizacijoje

Lapkričio 29 dieną Europos Sąjungos šalių organizuotoje kasmetinėje Pasaulio prekybos organizacijos šventėje Lietuva pateikė lankytojams savo tradicinius maisto produktus: duoną, sūrį, rūkytus mėsos gaminius bei smulkųjų aludarių produkciją ir lietuvišką midų. Renginyje pristatytam lietuviškam varškės sūriui, skilandžiui, juodai duonai, midui Europos Sąjunga yra suteikusi saugomas geografinių ar garantuotų tradicinių gaminių žymes.

LIETUVIŲ VAIKŲ INTEGRACIJOS GALIMYBĖS IR PROBLEMOS ikimokyklinėse ir pradinėse Šveicarijos ugdymo įstaigose

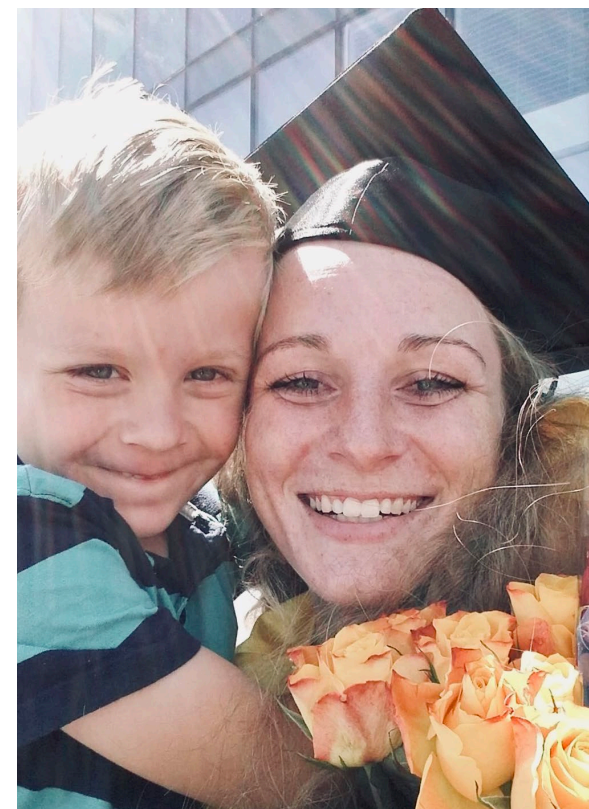
Alfreda Teodora Počiupienė

Straipsnio autorė Šveicarijoje gyveno 9 metus ir vieną dieną, kaip pati įvardijo – „įgyvendino savo svajonę“. Gyvendama Šveicarijoje, Alfreda studijavo Šiaulių universitete, augino sūnų ir dukrą. Dabar jie Lietuvoje – ir labai laimingi. Tiems, kurie dar čia, siūlome paskaityti pagrindines Alfredos baigiamojo bakalaurnio darbo išvagas.

Migracija yra aktualus reiškinys, sietinas su integracija ir daugiakultūrinių šalių problemišku. Ne išimtis ir Lietuvos piliečiai ne vienerius metus iš Lietuvos sparčiai migruojantys dėl įvairiausių tikslų. Vieni emigruoja siekdami socialinės gerovės, kiti trokšdami patirti kažką naujo. Nepaisant migracijos tikslų, visus be išimties, anksčiau ar vėliau paliečia integracijos problemiškoji tema. Suaugę, būdami patys už save atsakingi, atranda kaip jiems palankiau ir sėkmingiau integruotis tikslo šalyje. O štai vaikai – pažeidžiamiausia visuomenės dalis. Jie, deja, savo integraciją negali pasirūpinti patys. Todėl labai svarbu skirti jiems pakankamai dėmesio.

Šveicarijoje gyvenau devynerius metus. Pasirinkau tęsti individualias studijas, pradėtas Šiaulių Universitete. Šių metų pavasarį universiteto bakalauro studijų baigiamųjų darbų gynimo komisijai pristaciau bakalaurnį darbą „Lietuvių emigrantų vaikų integracijos galimybės ir problemos ikimokyklinėse ir pradinėse Šveicarijos ugdymo įstaigose“ (darbo vadovė dr. Birutė Šilėnienė), pagrįstą pačios atliktu tyrimu. Būtent šitos temos pasirinkimą lėmė keli faktoriai: 1) migracija, kaip jau minėjau, bendrai yra globali ir plačiai diskutuotina tema. Kadangi pati devynerius metus gyvenau Šveicarijoje, todėl tikrai žinau, su kokiomis integracijos problemomis susiduria atvykę tėvynainiai. 2) Šveicarijoje gimė mano du vaikai. Tuomet suvokiau, kad kartais ne tik mums – suaugusiems, bet ir mūsų mažiesiems integracija gali tapti nemenku iššūkiu. Būtent mano vaikų, bei jų draugų patirtis paskatino mane giliau domėtis šia tema.

Mažamečių ir pradinukų integracijos galimybės ir problemos dar labai mažai tyrinėta tema. Dėl

Alfreda Počiupienė su sūneliu

šios priežasties tyrimas buvo labai įdomus ir tarsi atvėrė langą į naujus potyrius, kurių literatūroje rasti nepavyko.

Pagrindinės tyrimo išvados atskleidė tai, jog lietuvių vaikai ikimokyklinėse ir pradinėse ugdymo įstaigose patiria socialinių ir psichologinių problemų, kylančių dėl kalbinių įgūdžių stokos. Džiugino tai, jog vaikai, kurie nuo mažens puikiai kalba vietine kalba, neturi integracinių sunkumų. Tai labai svarbu. Vadinasi tiek tėvai,

Alfredos Počiupienės šeima. Visur gerai, bet namuose geriausiai

tiek pedagogai, dirbantys su vaikais, privalo atkreipti dėmesį į vaikų kalbos lavinimą ir tokiu būdu padėti vaikams išvengti sunkumų, kurie beje, reikia pripažinti, vėliau atsiliepia akademiškuose vaikų pasiekimuose. Vokietijoje 2001 metais atlikta PISA studija, po kurios politikoje, moksle ir žiniasklaidoje susiformavo naujas požiūris į ankstyvąjį ugdymą: kuo anksčiau vaikas įtraukiamas į švietimo sistemą (ankstyvojo ugdymo įstaigas), tuo didesnė tikimybė, kad vėliau jis pasieks aukštesnę edukacinę pažangą. Toje pačioje studijoje teigiama, kad, jei vaikas pradėjo lankyti darželį iki trejų metų, tai statistinė tikimybė, kad jis tęs mokymąsi vidurinėje mokykloje, padidėja beveik 40 proc., o vaikams iš imigravusių šeimų ši tikimybė padidėja net 55 proc. Atsižvelgiant į šiuos tyrimus, pabrėžiama ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankymo svarba ir tėvams rekomenduojama, jei tik įmanoma, vesti vaikus į darželius.

Atsižvelgiant į tyrimus, atliktus su tėvais ir pedagogais, prieita išvados, jog vietos kalba – visų problemų pagrindas, tai yra geras jos mokėjimas – visų problemų sprendimo būdas. Pastebėta, jog šiame tyrime kultūriniai išskirtinimai nėra labai ryškūs ir sėkmingai vaikų integracijai įtakos neturi.

Šis tyrimas atskleidė džiugias naujienas lietuviams Šveicarijoje, ir, svarbiausia, jų vaikams sekasi visai neblogai. Išvados leido sudaryti rekomendacijas, kurių pagrindinė ir pati svarbiausia – ankstyvas

ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankymas, skiriant didesnę dėmesį lingvistinei socializacijai. Viena smagiausių tyrimo dalių yra ta, kad tokios išvados galioja ne tik mums – lietuviams, bet visų tautybių emigrantams ir ne tik gyvenantiems Šveicarijoje, bet ir nusprendusiems kurti savo gyvenimą bet kurioje šalyje. Tai tarsi tam tikrą integracijos problemiško sprendimo būdą paieška globalia prasme.

Bet, kaip visuomet, geras tyrimas, nėra užbaigtas tyrimas. Po jo liko ir daug atvirų klausimų, kuriems reikia gilesnio, išsamesnio, patobulinto tyrimo. Nežinau, kur kelias nuves, bet šiuo metu, grįžusi į Lietuvą, pradėjau studijuoti taikomąją sociologiją. Esu atvira tam, kas manęs dar laukia ateityje, tačiau gali būti, kad migracijos ir integracijos problemiško temos neužmiršiu ir galbūt studijuodama toliau atrasiu galimybę savo tyrimą patobulinti ir pagilinti.

O apie "grįžusi į Lietuvą". Taip! Iš karto po mano bakalauro gynimo, visa šeima įgyvendinome svajonę – grįžome namo. Tikrai ne todėl, kad Šveicarijoje nesisekė. Ir integracijos sunkumai mūsų nekankino. Gyvenimas ten padovanojo mums daug patirties, daug nuostabių akimirkų, bet po ilgo svarstymo supratome, jog gailėsime, jei nesugrįšime. Ir... Vaikams senelių ir tetų apsuptyje trūksta tik saiko gardumynams, o mūsų širdys pripildytos laimės!

SVEIKINAME

Garbingo 95-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname Šveicarijos lietuvių bendruomenės Garbės narę ANGELE GEGECKIENĘ, gimusią 1923m. gruodžio 22d. Dėkingi už Jūsų ilgametį ŠLB palaikymą ir paramą. Linkime Jums stiprios sveikatos, gyvenimo džiaugsmo ir Dievo palaimos.

Angelė Gegeckienė. J.Caspersen nuotr.

DĖKOJAME

Nuoširdžiai dėkojame Rjmai Greminger už dovanotą lietuvišką knygą jaunimui.

ŠLB VALDYBA DĖKOJA

Nuoširdžiai dėkojame ŠLB nariams už solidarumo mokestį ir visiems šio numerio straipsnių autoriams bei fotografams. Visų jūsų dėka galime dalintis su pasauliu mūsų bendruomenės gyvenimo atvaizdais; darbais, džiaugsmais ir rūpesčiais.

Gintarės Sargūnaitės nuotrauka

ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

„Šveicarijos lietuvių žinios“ yra Šveicarijos lietuvių bendruomenės leidžiamas žurnalas. Pirmasis ŠLŽ numeris išėjo 1951 m. ir iki 1953 m. buvo išleisti 7 numeriai. Tolesnis leidimas nutrūko. ŠLŽ leidyba buvo atnaujinta ir tęsiama nuo 2001 m. Neperiodinis leidinys, spausdinamas 200 egz. tiražu.

Žurnalo redkolegija: ŠLB valdyba. Kalbos korektorė Aldona Petrauskienė, maketuotoja Agnė Erickson.

Žurnalas spausdinamas www.esf-print.de. Naudojantis leidinio medžiaga, būtina nurodyti šaltinį.